

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย โดยใช้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หนองคาย 481 โรงเรียนเป็นแหล่งศึกษา พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานความคิดนำไปสู่กรอบในการทำวิจัยและเป็นข้อมูลประกอบการศึกษา วิเคราะห์ อภิปรายผลการวิจัย ตามประเด็นต่อไปนี้

1. การประถมศึกษา

1.1 ความหมายและประวัติความเป็นมา

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1.3 นโยบายการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1.4 โครงการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย

2. การวิจัยในชั้นเรียน

2.1 ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

2.2 ความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัยในชั้นเรียน

2.3 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

2.4 ประเภทของการวิจัยในชั้นเรียน

2.5 กระบวนการของการวิจัยในชั้นเรียน

2.6 การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้

2.7 ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.8 การสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยภายในประเทศ

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การประถมศึกษา

1.1 ความหมายและประวัติความเป็นมา

สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2535 : 590) ได้กล่าวถึง ความหมายและประวัติความเป็นมาของการประถมศึกษา ไว้ดังนี้

1.1.1 ความหมาย

การประถมศึกษาตามหลักสากล หมายถึง ระบบการศึกษาระดับพื้นฐานหรือการศึกษาระยะแรก ซึ่งจัดขึ้นสำหรับประชากรในวัยเด็กตอนต้นต่อจากการศึกษาระดับเด็กเล็กหรือปฐมวัย และเป็นการศึกษาก่อนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

การประถมศึกษาในความหมายดั้งเดิม หมายถึง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมุ่งให้เด็กวัยต้นอ่านหนังสือออก เขียนหนังสือได้ คิดคำนวณเป็นรวมทั้งอบรมสั่งสอนให้เกิดจริยธรรม เพื่อเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม มีความรู้ในการประกอบอาชีพพื้นฐานของชีวิตตามสมควรแก่อัธภาพ

การประถมศึกษาในความหมายปัจจุบัน หมายถึง ระบบการศึกษา ซึ่งจัดขึ้นสำหรับเด็กวัยต้น เพื่อเรียนรู้ทักษะพื้นฐาน และสร้างเสริมมวลประสบการณ์ อันจำเป็นแก่การดำรงชีวิตของตน และของสังคมส่วนรวม

การประถมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน หมายถึง การศึกษาสำหรับเด็ก ซึ่งมีอายุระหว่าง 6 ขวบ ถึง 12 ขวบ โดยประมาณ ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้โดยทั่วไปเป็นการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งมีตัวบทกฎหมายเกณฑ์บังคับให้เด็กทุกคนซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่ 8 ต้องศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียน จนกระทั่งอายุย่างเข้าปีที่ 15 จึงพ้นเกณฑ์บังคับ เด็กในวัยนี้ต้องศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษาอยู่ประมาณ 6 ปี จึงจะจบหลักสูตรประถมศึกษา

การประถมศึกษาโดยนัยแห่งวิถีชีวิตสังคมประชาธิปไตย หมายถึง ระบบการศึกษาซึ่งจัดขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม เป็นการศึกษาระดับเดียวที่เกื้อกูลสิทธิโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษาแก่ประชากรทุกหมู่เหล่า เผ่าพันธุ์ เพศ ฐานะ และอาชีพให้ได้รับการศึกษาทั้งทางด้านเสริมสร้างทักษะ อันเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประสบการณ์ชีวิต และพื้นฐานอาชีพเท่าเทียมกัน โดยรัฐไม่เพียงจัดบริการทางการศึกษาแบบให้เปล่าเท่านั้น

แต่ยังจะต้องมีหน้าที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริม แก่การศึกษาในระดับประถมศึกษาโดยถือเป็นนโยบายสำคัญอันดับแรกของการพัฒนาประเทศ

1.1.2 ประวัติความเป็นมา

การศึกษาของไทยยุคโบราณ นับตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์ และรัตนโกสินทร์ตอนต้น การจัดการศึกษาอยู่ในรูปแบบอนุรักษนิยมเช่นเดียวกับต่างประเทศ ประเทศไทยได้รับแนวคิดในการจัดการศึกษาจากยุโรปในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. 2199-2231) ไทยเริ่มมีแบบเรียนชั้นประถมศึกษา เรียกว่า จินตามณี การศึกษาส่วนใหญ่ผูกพันอยู่กับศาสนาตั้งเช่น ในสมัยพระบรมโกศ (พ.ศ. 2275 - 2301) ถือเอาการบวชเรียนเป็นพื้นฐานการศึกษาเพื่อคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการในสมัยอยุธยาการศึกษาไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร เนื่องจากการสงคราม และเสียกรุงถึง 2 ครั้ง สมัยธนบุรี (พ.ศ. 2311 - 2325) สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมตำราวิทยาการต่างๆ มาไว้ที่วัดจันทระประดิษฐานราม ฝั่งธนบุรี สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นประเทศไทยยังติดการสงครามอยู่กับพม่าจนกระทั่งถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (พ.ศ. 2352 - 2367) บ้านเมืองเริ่มสงบ ชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาเจริญไมตรีกับไทยในรูปแบบต่างๆ และได้นำเอาวิทยาการใหม่ๆ เข้ามาเผยแพร่ เช่น วิทยาการพิมพ์ การแพทย์ ดาราศาสตร์ เข้ามา เผยแพร่ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2376 - 2393) โปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (พ.ศ. 2379) เพื่อเป็นที่รวมศิลปวิทยาการทุกสาขา ซึ่งถือเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทย ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2393-2411) เริ่มมีการพิมพ์เอกสารตำราแบบเรียนระดับประถมศึกษาแพร่หลาย อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเบื้องต้นแก่คนไทยเป็นอย่างยิ่ง รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2411 - 2453) โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนแห่งแรกขึ้นในบรมมหาราชวัง (พ.ศ. 2414) โดยมีพระศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เป็นครูใหญ่คนแรก พ.ศ. 2427 โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนประถมศึกษานอกพระบรมมหาราชวังที่วัดมหรณพาราม เรียกในสมัยนั้นว่า “โรงเรียนประชาบาล” ครูที่สอนเรียกว่า “ครูประชาบาล” พ.ศ. 2430 โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมศึกษาธิการ พ.ศ. 2435 ตั้งกระทรวงธรรมการขึ้นมารับผิดชอบ การศึกษาโดยตรง พ.ศ. 2438 โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศหลักสูตรประถมศึกษาฉบับแรกของไทย เพื่อจัดการศึกษาให้เด็กอายุ 7-10 ขวบ ได้เล่าเรียนในประถมศึกษาประโยคต้น 3 ปี ประโยคกลาง 3 ปี และประโยคสูงสุด 3 ปี โรงเรียนประถมศึกษาที่รัฐจัดต่างๆ ไป เรียกว่า “โรงเรียนมูลศึกษา” ส่วนโรงเรียนของเอกชนเรียกว่า “โรงเรียนเชลยศักดิ์” พ.ศ. 2441 มีพระบรมราชโองการให้ประกาศโครงการ

(แผนการ) ศึกษาเป็นฉบับแรก พ.ศ. 2462 โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อกระทรวงธรรมการเป็น กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2475 หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยแล้ว ได้มีการประกาศแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2475 ซึ่งกำหนด การศึกษาภาคบังคับหรือ ประโยคประถมศึกษาหลักสูตร 6 ปี ซึ่งภายหลังลดเหลือ 4 ปี ในปี พ.ศ. 2488 มีประกาศ พระราชบัญญัติครู ฉบับแรก พ.ศ. 2491 โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศยกฐานะครูประจำบาลเป็น ข้าราชการ การประถมศึกษาได้พัฒนาเรื่อยมาจนกระทั่งรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็น นายกรัฐมนตรี ได้ปฏิรูปแนวคิดในการพัฒนาประเทศโดยประกาศแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 พร้อมกับประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2503 และใช้แผนการศึกษาและหลักสูตร ดังกล่าวในการพัฒนาประชาชนเรื่อยมาจนกระทั่ง พ.ศ.2523 รัฐบาลได้ประกาศพระราชบัญญัติ โอนกิจการบริหารโรงเรียนประจำบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัด และโรงเรียนประถมศึกษา ของกรมสามัญศึกษา ไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจัดตั้งขึ้น ใหม่ภายใต้การบริหารของกระทรวงศึกษาธิการ

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) เป็นหน่วยงานจัดการศึกษา ที่ถือกำเนิดขึ้นตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องอีกหลายฉบับไม่ว่าจะเป็น พ.ร.บ. ประถมศึกษา พ.ศ. 2523 พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 พ.ร.บ. ข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2523 รวมถึง พ.ร.บ. คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2523 ที่ให้โอนการจัดการศึกษาจาก องค์การบริหารส่วนจังหวัดมาขึ้นอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะกรมกรหนึ่ง ที่มีหน้าที่ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2523 เป็นต้นมา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีรูปแบบการบริหารงาน โดยการกระจายอำนาจการตัดสินใจ รวมถึงความรับผิดชอบต่างๆ ให้กับพื้นที่ในทุกระดับตั้งแต่ ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ จนถึงกลุ่มโรงเรียน โดยการบริหารงานแต่ละระดับนั้น สามารถดึงเอาทุกองคาพยพของสังคม ทั้งภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีความรู้ หน่วยงานและองค์กร ต่าง ๆ รวมถึงผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ทั้งที่เป็นครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารนอก สถานศึกษา และประชาชนในท้องถิ่น เข้ามาร่วมเป็นองค์คณะบุคคล ร่วมมาบริหารงานอย่าง เต็มรูปแบบ ซึ่งมีข้อมูลที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

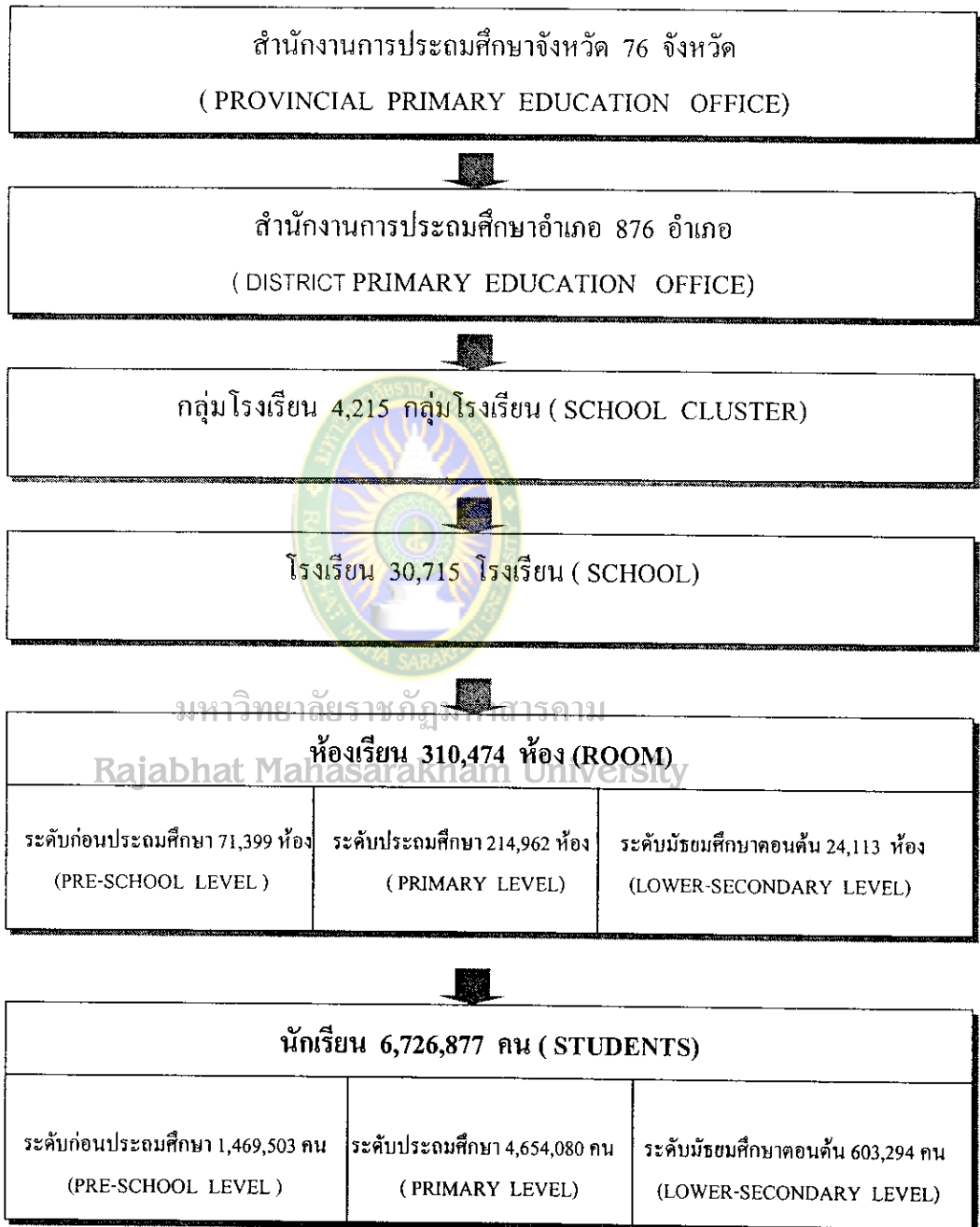
1.2.1 ด้านปริมาณ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีโรงเรียนอยู่ในสังกัด กระจายอยู่ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ 30,715 แห่ง มีกลุ่มโรงเรียนที่ร่วมพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้ใกล้เคียงกันในระดับพื้นที่ถึง 4,215 แห่ง มีสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 876 แห่ง และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อยู่ครบทุกจังหวัด 76 สปจ. นอกจากนี้ยังมีกำลังพล ทั้งที่เป็นข้าราชการครู ข้าราชการพลเรือน และศึกษานิเทศก์ อยู่ อีกกว่า 360,000 คน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545 : ไม่มีเลขหน้า)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

แผนภูมิที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ที่มา : บันทึกความภูมิใจ 21 ปี สปช. 2545

1.2.2 ภารกิจ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติรับผิดชอบการจัดการศึกษาถึง 3 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อให้เด็กมีความพร้อมในการเข้าเรียน ป.1 ระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นการจัดการศึกษาภาคบังคับ และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กในชนบทห่างไกลที่ขาดโอกาสได้ เข้าเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น โดย สปช. ได้สร้างโอกาสให้กับเด็กทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติ เด็กชาวเขา เด็กต่างสัญชาติ ชนกลุ่มน้อย เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิการ ให้ได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนจบหลักสูตรตามนโยบายการประกันโอกาสทางการศึกษา ที่ได้ใช้กลยุทธ์ในการจัดการศึกษาอย่างหลากหลาย เพื่อสร้างความสะดวก ความเหมาะสมกับสภาพของเด็กแต่ละประเภท แต่ละท้องถิ่นได้เข้าเรียน ไม่ว่าจะเป็น โรงเรียนแบบพึ่งตนเอง ห้องเรียนเคลื่อนที่ โรงเรียนสอนเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ โครงการครูอาสาสอนเด็กพิการตามบ้าน นอกจากนี้ก็ได้มีการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานที่จะทำให้เด็กมีโอกาสได้เรียนมากขึ้น ทั้งด้านอาหารกลางวัน อาหารเสริมประเภทนม เครื่องแบบนักเรียน เครื่องเขียน แบบเรียน ทุนการศึกษา ค่าพาหนะการเดินทาง รวมถึงการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเด็กนักเรียนการปรับเปลี่ยนแก้ไขระเบียบเพื่อผ่อนคลายปัญหาสำหรับเด็กขาดหลักฐานการเรียนลดปัญหาเด็กออกกลางคัน การสงเคราะห์เด็กยากไร้ รวมถึงวิธีการอื่น ๆ

1.2.3 ด้านคุณภาพ

จากเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่ต้องการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม เป็นคนดี คนเก่ง มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุขนั้น สปช. ก็ได้ดำเนินการตามเป้าหมายดังกล่าว โดยการพัฒนาการศึกษาไปสู่คุณภาพทุกด้าน ทั้งด้านสติปัญญาโดยได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการสอนของครูเข้าสู่การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้คิดค้นหาเหตุผลในการแก้ปัญหาหรือการสร้างสรรค้งานอันเกิดจากแนวความคิดของตนเอง โดยการเรียนรู้จากสื่อที่หลากหลาย ทั้งสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้ก้าวทันโลกยุคปัจจุบัน สื่อทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น สื่อที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน วัฒนธรรม ประเพณี โบราณสถาน โบราณวัตถุต่างๆ รวมถึงการพัฒนาครูเข้าสู่ระบบมาตรฐาน เป็นครูต้นแบบ ครูแกนนำ การพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานให้มีความพร้อมทุกด้าน

1.3 นโยบายการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (นโยบายการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ.2542-2544 (2542 : 3) ได้กำหนดนโยบายการวิจัยไว้ ดังนี้

1.3.1 นโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย

ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยที่หลากหลาย เพื่อพัฒนานโยบายและการดำเนินงานตามนโยบายของหน่วยงานทุกระดับ หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การบริหาร และ การจัดการ การนิเทศ การศึกษา การวัดและประเมินผล ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบุคคล ชุมชน และองค์กรต่างๆ

เป้าหมายที่ 1 มีการวิจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบายและการพัฒนานโยบายของหน่วยงานทุกระดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มาตรการ

Rajabhat Mahasarakham University

1) ให้มีการวิจัยตามนโยบายประกันคุณภาพ ประกันประสิทธิภาพ ประกันโอกาส และประกันความปลอดภัย

2) ให้มีการวิจัยที่เกี่ยวกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

3) ให้มีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในหน่วยงานทุกระดับ

4) ให้มีการวิจัยความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานตามนโยบายของหน่วยงานทุกระดับ

5) ให้มีการวิจัยเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายของหน่วยงานทุกระดับ

6) ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงบประมาณและการลงทุนทางการศึกษา

7) ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับความสูญเปล่าทางการศึกษา

8) ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา

9) ให้มีการสังเคราะห์งานวิจัยที่สร้างองค์ความรู้ เพื่อเอื้อต่อการจัดการศึกษาของหน่วยงานทุกระดับ

เป้าหมายที่ 2 มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนทุกกลุ่มและทุกระดับการศึกษา

มาตรการ

- 1) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามพระราชดำริเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน
- 2) ให้มีการวิจัยรูปแบบการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน และชุมชน
- 3) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านวิชาชีพที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ
- 4) ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้
- 5) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพครบทุกด้าน
- 6) ให้มีการวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
- 7) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ
- 8) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรครอบครัวศึกษา
- 9) ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการสร้างทักษะชีวิตของผู้เรียน
- 10) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบวิถีชีวิตประชาธิปไตยของผู้เรียน
- 11) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และสำนึกความเป็นไทย
- 12) ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 13) ให้มีการวิจัยในชั้นเรียน

เป้าหมายที่ 3 มีการวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มาตรการ

- 1) ให้มีการวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทุกกลุ่มระดับ

2) ให้มีการวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครูให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

3) ให้มีการวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ และวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา

4) ให้มีการวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนารูปแบบการใช้แหล่งความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

เป้าหมายที่ 4 มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา

มาตรการ

1) ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียนทุกกลุ่มทุก

ระดับการศึกษา

2) ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินศักยภาพของบุคลากรทาง

การศึกษา

3) ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินคุณภาพทางการศึกษา

และผลการจัดการศึกษา

เป้าหมายที่ 5 มีการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ของบุคคลชุมชน สถาบัน และองค์กรต่างๆ

มาตรการ

1) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน สถาบันและองค์กรต่างๆ ในการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง

2) ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการจัดการศึกษาในท้องถิ่น

3) ให้มีการวิจัยโครงสร้างและระบบความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบุคคล ชุมชน สถาบัน และองค์กรต่างๆ

4) ให้มีการวิจัยโครงสร้างและระบบบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่จะเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ และความร่วมมือจากบุคคล ชุมชน สถาบันองค์กรต่างๆ

1.3.2 นโยบายการสร้างและพัฒนาบุคลากรทางการวิจัย

เร่งรัดให้มีการสร้างและพัฒนาบุคลากรทางการวิจัยขึ้นในหน่วยงาน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการทำวิจัย เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายที่ 1 มีการสร้างบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคลากรทางการวิจัย
มาตรการ

1) ให้มีการสร้างบรรยากาศทางการวิจัย เพื่อกระตุ้นบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้มีความสนใจและเห็นความสำคัญของการวิจัย โดยมีการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการ นำเสนอผลงานการวิจัยในการสัมมนาทางวิชาการ จัดมุมวิจัยในหน่วยงาน หรือแหล่งวิชาการ ฯลฯ

2) ให้มีการให้ความรู้ทางด้านการศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ และสนับสนุนให้ทำการวิจัย รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้สามารถวิจัยได้อย่างหลากหลาย

3) ให้มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในรูปแบบของการประชุมสัมมนาทางการวิจัย

4) ให้มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางการวิจัยแจกจ่ายให้บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ

5) ให้มีการสนับสนุนบุคลากรทำวิจัย เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ เช่น การทำวิจัยในชั้นเรียน ฯลฯ

6) ให้มีการอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยในรูปแบบของการให้ตัวอย่างงานวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องรวมทั้งให้คำปรึกษาและข้อคิดทางการวิจัย

เป้าหมายที่ 2 มีการพัฒนาบุคลากรทางการวิจัยให้รับรู้ข้อมูล ข่าวสาร เทคนิควิธีการวิจัยแบบใหม่ให้สามารถทำการวิจัยเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการ

1) ให้มีการจัดกลุ่ม / ชมรมบุคลากรทางการวิจัยเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ในการทำวิจัย โดยจัดให้บุคลากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นแกนนำ

2) ให้มีการพัฒนาบุคลากรทางการวิจัย เช่น มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการทางเทคนิควิธีการวิจัยแบบใหม่ มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญทางการวิจัย ฯลฯ มาให้ความรู้ เสนอแนะข้อคิดเห็นทางการวิจัย

3) มีการประชาสัมพันธ์ทางการวิจัยกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานทางการวิจัยอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ ข้อมูล ข่าวสารและเทคนิคการวิจัย

1.3.3 นโยบายการบริหารและการจัดการด้านการวิจัย

เร่งรัดให้หน่วยงานทุกระดับ จัดทำและสนับสนุนงบประมาณ จัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศ นิเทศ ติดตามและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินการวิจัยของบุคลากรและหน่วยงานสามารถดำเนินการวิจัยและนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

1) มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานทุกระดับให้การอุดหนุนทุนการวิจัยพัฒนาบุคลากร การเผยแพร่การวิจัย จัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการ และการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยอย่างทั่วถึง

2) ให้มีการประสานงานกับบุคคล ชุมชน และองค์กรต่างๆ เพื่อความร่วมมือการระดมสรรพกำลังให้การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการวิจัย

3) มีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ เพื่อการวิจัยทั้งในและนอกหน่วยงานให้มีความสะดวกรวดเร็วและง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า

4) มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการทำวิจัยอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

มาตรการ

1) ให้หน่วยงานทุกระดับมีการจัดหางบประมาณสนับสนุนให้ทุนอุดหนุนการวิจัย การพัฒนาบุคลากร การเผยแพร่งานวิจัยอย่างทั่วถึง

2) ให้มีการประสานความร่วมมือกับบุคลากร ชุมชน และองค์กรต่างๆ เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการวิจัย

3) ให้มีการจัดระบบและเชื่อมโยงเครือข่าย ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการวิจัยที่เป็นปัจจุบันและทันสมัย

- 4) ให้มีการจัดทำแผนพัฒนางานวิจัยในทุกระดับ เพื่อให้มีผลวิจัยที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 4) ให้มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เพื่อให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัย
- 5) ให้มีการยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติแก่นักวิชาการ และหน่วยงานที่ผลิตผลงานวิจัยดี มีคุณภาพ

1.3.4 นโยบายการเผยแพร่และนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานทุกระดับมีการเผยแพร่ผลการวิจัยในรูปแบบและวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลายและมีการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา

เป้าหมาย

- 1) มีการเผยแพร่ผลการวิจัยในรูปแบบต่างๆ อย่างหลากหลายให้สะดวกต่อการนำไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

2) มีการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหาร การจัดการ และการนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีการประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพผู้เรียนและท้องถิ่น

มาตรการ

- 1) ให้มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานวิจัยอย่างกว้างขวาง
- 2) ให้มีการเผยแพร่ข่าวสารด้านการวิจัยทางสื่อต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น สื่อวิทยุ โทรทัศน์ สื่อเอกสาร สื่อบุคคล และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น
- 3) ให้มีการจัดนิทรรศการ เพื่อนำเสนอ เผยแพร่ งานวิจัยและผลงานทางวิชาการ ตลอดจนให้คำปรึกษาการวิจัย
- 4) ให้มีการจัดทำสรุปผลและสร้างแนวทางการนำไปปฏิบัติให้บุคคลที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ด้วยตนเองได้
- 5) ให้มีการเขียนรายงานการวิจัยและบทความเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติด้วยภาษาที่ง่ายเพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
- 6) ให้มีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติในหลักสูตรการอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เห็นความสำคัญของการวิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

7) ให้มีการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ และ การนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

8) ให้มีการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนรู้ ให้ เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพผู้เรียนและท้องถิ่น

1.4 โครงการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนของสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดหนองคาย

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย (2544 : 98) ได้ตอบสนองนโยบาย ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในด้านการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน โดยบรรจุแผนพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2545 โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังต่อไปนี้

1.4.1 เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้กระบวนการวิจัยพัฒนาผู้เรียนอย่างแพร่หลาย และขยายการพัฒนาให้สามารถใช้การวิจัยพัฒนาผู้เรียนทั้งโรงเรียน

1.4.2 เพื่อให้มีการใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาผู้เรียน โดยจัดการเรียนรู้ ในชั้นเรียนเสมือนเป็นการจัดการเรียนการสอนปกติ ทำให้เกิดการรับรู้โดยอาศัยกระบวนการ ที่เป็นระบบ

1.4.3 ส่งเสริมให้มีการรวมตัวของกลุ่มคนที่มีความสนใจในการ พัฒนาดตนเองและพัฒนางานโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียน

1.4.4 เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ ผลงานการวิจัยในชั้นเรียนที่มีความต่อเนื่องและยั่งยืน

2. การวิจัยในชั้นเรียน

2.1 ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

พิมพันธ์์ เดชะคุปต์ (2544 : 9) ได้อธิบายถึงภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับการ วิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

1. **Action research** หมายถึง การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยประเภทปฏิบัติการ
2. **Classroom Action Research (CAR)** หมายถึง การวิจัยในชั้นเรียนเป็น การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
3. **Classroom Research (CR)** หมายถึง การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัย เพื่อ นำผลการวิจัยไปใช้ในชั้นเรียน

4. **Research & Development** หมายถึง การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเพื่อการพัฒนา

อุทุมพร จารมรمان (2537 :16) กล่าวว่า การวิจัยที่เรียกว่า Action Research คือ การวิจัยที่ทำโดยครู ของครู เพื่อครู และสำหรับครู เป็นการวิจัยที่ครูผู้ซึ่งต้องตั้งปัญหาการเรียน การสอนออกมา และครูผู้ซึ่งต้องแสวงหาข้อมูลเพื่อการแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยกระบวนการที่ เชื่อถือได้ผลการวิจัย คือคำตอบที่ครูนั้นแหละจะเป็นผู้นำไปใช้แก้ปัญหาค้นเอง

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม (2540 : 6) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ กระบวนการ แสวงหาความรู้อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ในเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในบริบทของชั้นเรียน

ประวิต เอรารวรรณ (2542 :3) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการศึกษาค้นคว้าของครู ซึ่งจัดว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา (Problem solving) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือพฤติกรรมของนักเรียนและคิดวิเคราะห์ (Critical thinking) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน

ทิศนา แคมมณี และสร้อยสน สกสกรักษ์ (2540 : 5) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ทำในบริบทของชั้นเรียน และมุ่งนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอนของตนเป็นการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาครูให้ไปสู่ความเป็นเลิศ และมีอิสรทาง วิชาการ

ขจิต ฝอยทอง (2543 : 36) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ครูผู้สอนในวิชานั้น ๆ ทำขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนของตนเอง มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อารีย์ วชิรวารการ (2544 :18) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นบทบาทของครูในการแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาดังๆ ที่เกิดขึ้นในบริบทของชั้นเรียน โดยทำพร้อมกับการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ตามปกติด้วยกระบวนการที่เป็นระบบและเชื่อถือได้เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

วรรณวิไล พันธุ์สีดา (2543 : 6) ได้ให้ความหมายการวิจัยในชั้นเรียนว่า หมายถึง กระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบ

กุศยา แสงเดช (2544 : 4) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ กระบวนการทำงานอย่างมีระบบของครูที่ศึกษา ค้นคว้า เพื่อแก้ปัญหา หรือ พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ว่าที่ พ.ต.ดร.นภดล เจนอักษร (2544 :19) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การวิจัยประเภทหนึ่งที่ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการควบคุมไปกับการเรียนการสอนปกติในชั้น ทั้งนี้เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำผลที่ได้ไปพัฒนาการเรียนการสอนหรือใช้ในการแก้ไขปัญหาการสอนของตน รวมทั้งเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นต่อไป

ครุรักษ์ ภิมย์รักษ์ (2544 : 3) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นบทบาทของครูในการแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นในบริบทของชั้นเรียน โดยทำพร้อม ๆ กันไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ ด้วยกระบวนการที่เรียบง่าย และเชื่อถือได้ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (ชุดฝึกอบรมเล่ม 1, 2540 : 4) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การพัฒนาทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพได้อย่างเหมาะสม เกิดประสิทธิผล มีประสิทธิภาพที่สุดในการเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 (ม.ป.ป. : 4) ได้ให้ความหมายว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาแก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน หรือความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น โดยการหาคำตอบเป็นไปอย่างมีระบบมีกระบวนการที่เชื่อถือได้

สุวิมล ว่องวาณิช (2544 : 11) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของตนเอง ให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

จากความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนที่กล่าวมาผู้วิจัยเห็นว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในบริบทของห้องเรียน ผลจากการวิจัยนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

2.2 ความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัยในชั้นเรียน

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ประการหนึ่งว่า ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ต้องส่งเสริมให้ผู้สอนจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน ใช้การวิจัย

เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนไปพร้อมกันจากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและในชุมชนตามแนวทางนี้ ครูจะมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ขณะเดียวกันถูกคาดหวังให้เปลี่ยน บทบาทจากครูผู้สอนหนังสือมาเป็นครูผู้สอนวิธีการเรียนรู้และทักษะในการแสวงหาความรู้ซึ่งการที่จะทำบทบาทใหม่นี้ได้ ครูจำเป็นต้องปฏิรูปรูปแบบทัศน์ในเรื่องวิธีการเรียนรู้ของตนเองเสียก่อน

การส่งเสริมประสิทธิภาพทางการสอนและการปฏิรูปการเรียนรู้ ครูจึงมีบทบาทในสองฐานะ คือ ฐานะผู้ปฏิบัติการสอนซึ่งเป็นหน้าที่หลัก และนักวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นบทบาทเสริม ขณะที่กิจกรรมการเรียนการสอนกำลังดำเนินอยู่ ก็ต้องทำการวิจัยเพื่อแสวงหาวิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเรียนและทำการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาผู้เรียนควบคู่กันไป กิจกรรมการเรียนการสอน การวิจัย และการพัฒนา จึงเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานพร้อมกันในการทำงานปกติ ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ 1 วิธีชีวิตของการปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู

ที่มา : สุวิมล ว่องวาณิช .2544 :13

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2544: 143) กล่าวว่า คำว่า “วิจัย” มักจะสื่อความหมายว่าเป็นเรื่องยากเกินศักยภาพ อีกทั้งจะเป็นภาระที่หนักเกินไปสำหรับครู แท้จริงแล้วการวิจัยในชั้นเรียนเกิดจากแนวคิดพื้นฐาน คือการบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้เกิดจากการปฏิบัติโดยมีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาลัทธิสูตรและการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยการวิจัย
2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู
3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ
4. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

ความสำคัญและความจำเป็นของการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ ช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตของการทำงานอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนว มีการตัดสินใจที่มีคุณภาพ เพราะจะมองเห็นทางเลือกต่าง ๆ ได้กว้างและลึกซึ้งขึ้นแล้วจะตัดสินใจเลือกทางนั้นอย่างมี เหตุผลและสร้างสรรค์ ครูนักวิจัยจะมีโอกาสมากขึ้นในการคิดใคร่ครวญเกี่ยวกับเหตุผลของการปฏิบัติงาน และครูจะสามารถบอกได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติไปนั้น ได้ผลหรือไม่ เพราะอะไร นอกจากนี้ครูที่ใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนนี้ จะสามารถควบคุม กำกับ และพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้เป็นอย่างดีเพราะการทำงานและผลการทำงานนั้นล้วนมีความหมายและคุณค่าสำหรับครูในการพัฒนานักเรียนของครูอื่น จะนำมาซึ่งความรู้ในงานและความปีติสุขในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องของครู เป็นที่คาดหวังว่า เมื่อครูผู้สอน ได้ทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานสอนอย่างเหมาะสมแล้ว จะก่อให้เกิดผลดีต่อวงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและวิชาชีพครูอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. นักเรียนจะมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. วงวิชาการศึกษามีข้อความรู้ และ/หรือ นวัตกรรมทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นจริงมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อครูและเพื่อนครูในการพัฒนาจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

3. วิถีชีวิตของครู หรือวัฒนธรรมในการทำงานของครูจะพัฒนาไปสู่ความเป็น “ครูมืออาชีพ” (Professional teacher) มากขึ้น ทั้งนี้เพราะ ครูนักวิจัยจะมีคุณสมบัติของการเป็นผู้แสวงหาความรู้ หรือผู้เรียน (Learner) ในศาสตร์แห่งการสอนอย่างต่อเนื่องและมีชีวิตชีวา จนในที่สุดจะเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจที่กว้างขวางและลึกซึ้งในศาสตร์และศิลป์ แห่งการสอน เป็นครูที่มีวิทยายุทธแกร่งกล้าในการสอน สามารถที่จะสอนนักเรียนให้พัฒนาก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ในหลายบริบท หรือที่เรียกว่าเป็นครูผู้รอบรู้ หรือ ปรมาจารย์ (Master Teacher) ซึ่งถ้ามีปริมาณครูนักวิจัยดังกล่าวมากขึ้นจะช่วยให้การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมั่นคง

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นเครื่องประสาณที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับการปรับปรุงและพัฒนา เป็นกระบวนการทำงานปกติของครู ผลงานวิจัยในชั้นเรียนจะทำให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในการจัดกิจกรรมในห้องเรียน เนื่องจากการดำเนินการอย่างมีขั้นตอน เป็นระบบ สามารถให้คำตอบกับผู้เกี่ยวข้องได้ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของครู

2.3 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

ครุรักษ์ กิรมย์รักษ์ (2544 : 7) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีประโยชน์ ดังนี้

1. ช่วยให้ครูมีพลังอำนาจในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น สามารถแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ทันเวลาที่และมีประสิทธิภาพ
2. ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ช่วยให้ครูทำงานได้อย่างมีระบบ ประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและภาคภูมิใจในวิธีการที่นำมาใช้
4. ช่วยให้โรงเรียนสามารถกำหนดนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม โดยมีผลการวิจัยรองรับ
5. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการแก้ปัญหาและพัฒนาอย่างสมบูรณ์เต็มศักยภาพทั้งในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

อารีย์ วชิรวรการ (2544 : 18) กล่าวถึง ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

5 ประการคือ

1. ครูสามารถแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ทันเวลาที่และมีประสิทธิภาพ
2. ครูมีความสนใจในการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น และจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ครูสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และประสบความสำเร็จในการทำงานอย่างครุอาชีพ
4. ครูสามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างเหมาะสมเป็น “ครูในฐานะนักพัฒนาหลักสูตร” โดยมีผลการวิจัยรองรับเป็น “ครูในฐานะนักวิจัย”
5. ครูเป็นผู้จัดการให้ผู้เรียนได้รับการแก้ไข้ปัญหาและพัฒนาอย่างสมบูรณ์เต็มศักยภาพ ทั้งในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

จากที่กล่าวมาพอที่จะสรุปประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนได้ดังนี้ คือ

1. การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ทันเวลา และมีประสิทธิภาพ
2. การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

3. ผลการวิจัยของครูใช้เป็นข้อสนเทศในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา และพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน

4. การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพทั้งในด้านความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.4 ประเภทของการวิจัยในชั้นเรียน

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และคณะ (2544 : 14) ได้แบ่งประเภทของการวิจัยในชั้นเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ การวิจัยเชิงบรรยาย และการวิจัยเชิงทดลอง

2.4.1 การวิจัยเชิงบรรยาย

1) ลักษณะของการวิจัยเชิงบรรยาย

1.1) ศึกษารวบรวมข้อมูลต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ค้นหาข้อเท็จจริงต่างๆในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว

1.2) ไม่มีการสร้างสถานการณ์ใดๆ
ไม่มีการกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามใดๆ

Rajabhat Mahasarakham University

2) ลักษณะของปัญหาหรือเรื่องที่เหมาะสมสำหรับการนำมาวิจัย

เชิงบรรยาย คือ

2.1) ลักษณะเป็นความสัมพันธ์ในปัจจุบัน

2.2) เป็นสิ่งที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ

2.3) ความเชื่อ แนวคิด หรือทัศนคติ

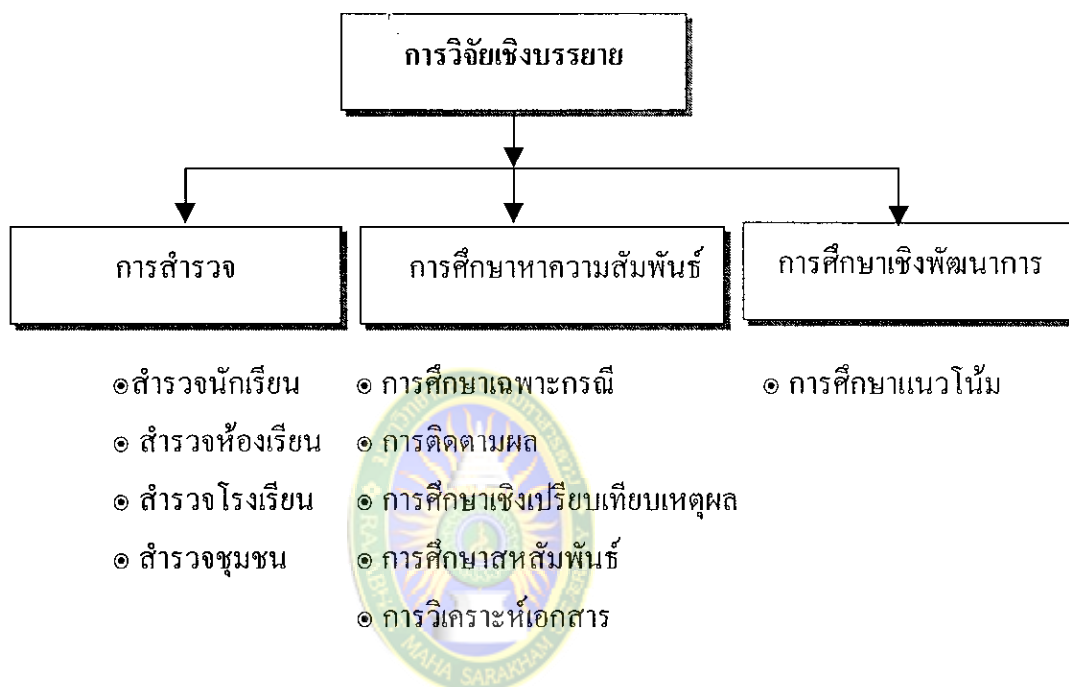
2.4) กระบวนการที่กำลังดำเนินอยู่

2.5) เป็นการทำนายลักษณะของผลที่จะเกิดขึ้น

2.6) แนวโน้มหรือความเปลี่ยนแปลงที่กำลังพัฒนาอยู่

3) ประเภทของการวิจัยเชิงบรรยาย

ประเภทของการวิจัยเชิงบรรยายและตัวอย่างของการวิจัยเชิงบรรยายแต่ละประเภท ปรากฏดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2 การวิจัยเชิงบรรยายและตัวอย่างของการวิจัยเชิงบรรยายแต่ละประเภท

ที่มา : พิมพันธ์ เดชะคุปต์. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธี

และเทคนิคการสอน :148

สำหรับการวิจัยในชั้นเรียนแบบการสำรวจ เป็นแบบที่ควรใช้อย่างมากก่อนที่จะทำการวิจัยเชิงทดลอง เพราะการวิจัยแบบสำรวจจะทำให้ผู้วิจัยได้รู้จักเด็ก รู้จักนักเรียนอย่างแท้จริง รู้ปัญหาของการสอนที่แท้จริง รู้สาเหตุของปัญหาที่แท้จริง ทำให้รู้ว่ามึนักเรียนจำนวนเท่าใดที่เป็นปัญหา มีปัญหาเรื่องใด เพื่อครูจะสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ตรงจุด และแก้ปัญหากับกลุ่มนักเรียนที่เป็นปัญหาจริงๆ เมื่อครูวิจัยในชั้นเรียนรู้จักเด็กอย่างดีแล้ว ครูจึงต้องคิดต่อไปว่าจะแก้ไขอย่างไร แล้วจึงลงมือแก้ไขหรือทดลองแก้ไข ซึ่งเป็นการวิจัยในชั้นเรียนเชิงทดลอง

2.4.2 การวิจัยเชิงทดลอง เป็นการศึกษาโดยจงใจเปลี่ยนแปลงส่วนใดส่วนหนึ่งของสถานการณ์ที่ทำอยู่ สร้างสถานการณ์ขึ้นเอง เพื่อศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลง การวิจัยในชั้นเรียนก็คือทดลองใช้แนวคิดหรือวิธีการที่สร้างขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาการเรียน การสอนที่เกิดขึ้นในห้อง

2.5 กระบวนการและขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้แบ่งขั้นตอนในการทำวิจัยในชั้นเรียนออกเป็น 5 ขั้นตอน (กรมวิชาการ, 2542 : 7) คือ

1. สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา
2. กำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา
3. พัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม
4. นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้
5. สรุปผล

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2544 : 19) ได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดปัญหา
2. วางแผนแก้ปัญหา
3. ดำเนินการแก้ปัญหา
4. สรุปและสะท้อนผล

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง ชุดที่ 1, 2540 : 9)

ได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนออกเป็น 7 ขั้นตอนดังนี้

1. การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน
2. การวางแผนพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง
3. การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา
4. การออกแบบการทดลอง
5. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัด
6. การทดลอง การรวบรวม การวิเคราะห์ และสรุปผล
7. การเขียนรายงานการวิจัย

อุทุมพร จามรมาร (2537 : 40) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

1. การระบุข้อสงสัย ข้อขัดข้อง ปัญหาที่เกิดจากนักเรียน กระบวนการเรียนครู กระบวนการสอนในห้องเรียนนอกห้องเรียน
2. การระบุปัญหา ข้อสงสัยที่ระงับ มีขนาดเล็ก และสามารถทำได้
3. การแสวงหาคำตอบ
4. การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ

5. การปฏิบัติการอ่านสิ่งที่บันทึก และสังเกต
6. การสรุปเป็นช่วง การสรุปผล
7. การเริ่มต้นใหม่ที่เกี่ยวข้อง
8. การสรุปองค์ความรู้

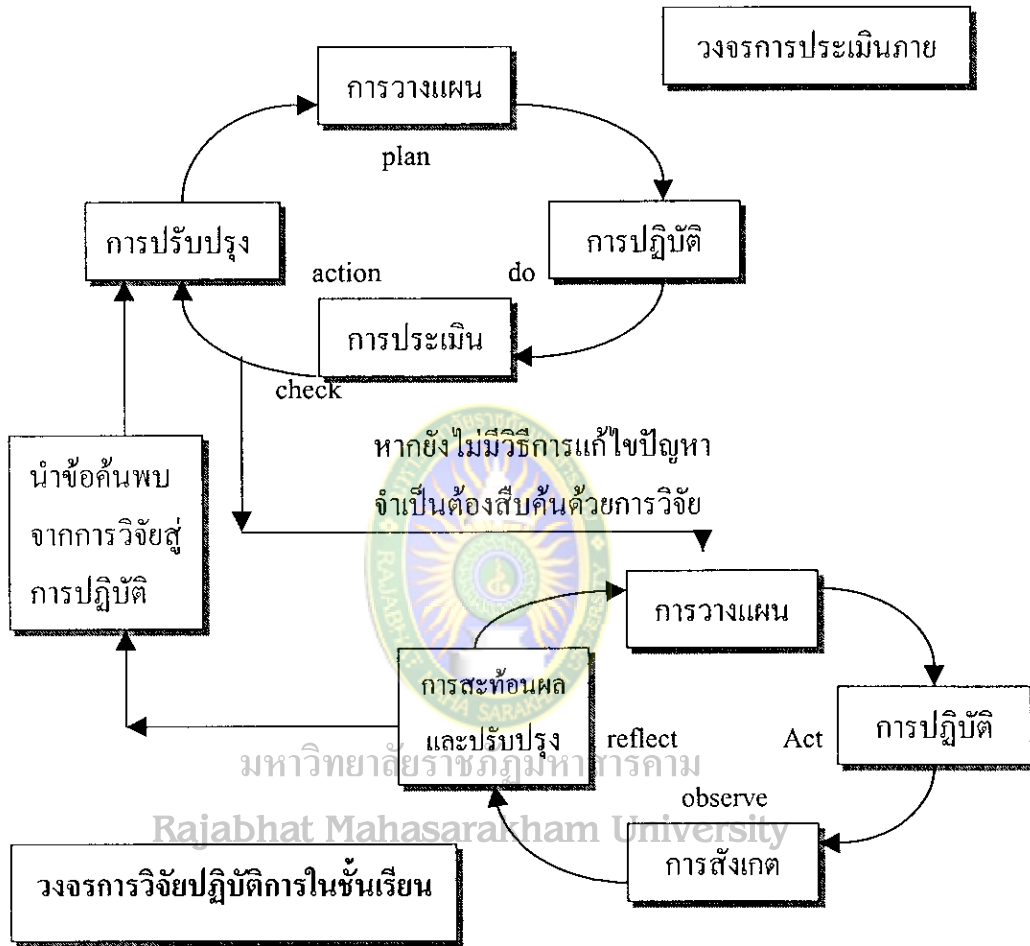
พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ (2544 : 21) ได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนออกเป็น
ขั้นตอนดังนี้

1. สำรวจปัญหา สาเหตุปัญหาของการเรียนการสอน/สำรวจลักษณะที่ควร
สร้างเสริม
2. ศึกษาแนวทางแก้ปัญหา / สร้างเสริมลักษณะ
3. พัฒนานวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้เพื่อทดลองแก้ปัญหา / ทดลองเพื่อ
สร้างเสริมลักษณะ
4. ทดลองเพื่อแก้ปัญหา / ทดลองเพื่อสร้างเสริมลักษณะ
5. สรุปผล อภิปรายผล เสนอแนะ
6. เผยแพร่งานวิจัยในแบบต่างๆ
7. เขียนตำรา เอกสาร ทำแบบฝึกหัดจากการวิจัยเพื่อเผยแพร่

สนอง อินละคร (2543 :3) ได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนออกเป็น 8 ขั้นตอน
ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาและสรุปจุดประสงค์การวิจัย
2. การสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหา
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวัด
4. การออกแบบการทดลองใช้นวัตกรรม
5. การดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ
8. การเขียนรายงานการวิจัย

จากการศึกษาจะเห็นว่า การกำหนดขั้นตอนในการวิจัยในชั้นเรียนของนักวิชาการ
แต่ละท่านแตกต่างกัน ผู้วิจัยเห็นว่าขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนที่สามารถนำไปปฏิบัติให้เป็น
ส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนได้ คือ ขั้นตอนแบบ PAOR (Plan , Act, Observe,
Reflect) ของสุวิมล ว่องวานิช (2544: 24) ซึ่งมีวงจรใกล้เคียงกับวงจรประเมินภายใน
แบบ PDCA (Plan, Do, Check, Action) โดยการทำงานดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันดังแผน

แผนภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินภายในและการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน
 ที่มา : เคมมิส และแมกเทกการ์ด อ้างอิงใน สุวิมล ว่องวานิช. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
 : 24

จากแผนภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่าวงจรการประเมินผลภายใน เริ่มที่การวางแผนปฏิบัติการ (Plan) จากนั้นนำสู่การปฏิบัติ (Do) และตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงาน (Check) หากพบว่าที่ข้อบกพร่องก็ต้องทำการปรับปรุงแก้ไข (Action) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจะเป็นกระบวนการทำงานที่แทรกอยู่ระหว่างรอยต่อของขั้นตอนการตรวจสอบกับขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขของวงจรประเมินภายใน การประเมินทุกครั้งไม่จำเป็นต้องมีการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ในกรณีที่ผู้ปฏิบัติมีข้อมูลหรือแนวทางว่าควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ก็ทำการปรับปรุงพัฒนาทันทีโดยไม่ต้องทำการวิจัย แต่หากผู้ปฏิบัติไม่มีแนวทางแก้ไข และเห็นว่า จำเป็นต้องใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยในการแสวงหาแนวทางแก้ไขก็ต้องทำวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ

การประเมินภายในและการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่มีเป้าหมายคล้ายคลึงกัน คือ ต่างเป็นกระบวนการที่ต้องการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด และดีขึ้นกว่าเดิม จุดที่กระบวนการนี้แตกต่างกัน คือ การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นกระบวนการสืบค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม ในขณะที่การประเมินภายในเป็นกระบวนการที่ต้องการให้ได้คำตอบว่าแนวทางที่ปฏิบัติอยู่นั้นได้ผลเพียงใด และต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ทั้งสองกระบวนการต่างใช้วิธีการที่เป็นระบบในการศึกษาหาคำตอบ

2.5.1 การวางแผนการวิจัย การวางแผนการวิจัยเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน คือ ปรากฏการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนหรือสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งส่งผลให้การเรียนการสอนไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด สิ่งสังเกตเห็นดังกล่าวจะนำไปสู่การกำหนดข้อสงสัยว่า “ มีอะไรเกิดขึ้น ” “ สิ่งนั้นทำให้เกิดปัญหาอย่างไร ” “ ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ” “ ทำไมจึงไม่เป็นไปตามที่ควรจะเป็น ” “ เราสามารถทำอะไรได้บ้าง ” ข้อสงสัยที่กำหนดเป็นคำถามกว้างๆ จะนำไปสู่การแสวงหาคำตอบเพื่อให้เข้าใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

2) การตั้งคำถามวิจัย

คำถามวิจัย เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยที่ต้องการค้นหาคำตอบโดยมักเขียนอยู่ในรูปประโยคที่เป็นคำถาม มีความเฉพาะเจาะจง สามารถสังเกต สํารวจ และศึกษาวิจัยได้ ทั้งนี้ สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 31) ได้เสนอเกณฑ์การกำหนดคำถามวิจัยไว้ ดังนี้

2.1) การตั้งคำถามที่ดี ไม่ควรใช้คำถาม Yes/No แต่ควรใช้คำถาม

“ทำไม อย่างไร อะไร “

2.2) มีความน่าสนใจจะศึกษาหรือควรนำมาศึกษาเพื่อช่วยนักเรียนที่มี

ปัญหา

2.3) คำถามวิจัยนั้นมีความสำคัญทั้งต่อครูผู้สอนและผู้เรียน

2.4) คำถามวิจัยนั้นสามารถจัดการให้อยู่ภายใต้การควบคุมของผู้วิจัยได้

สามารถตัดสินใจทำอะไรก็ได้ตามข้อค้นพบ

2.5) คำถามวิจัยนั้นมีความเป็นไปได้ในการทำเหมาะสมกับ

เวลา ทรัพยากร

2.6) หลีกเลี่ยงปัญหาวิจัยที่ครูหรือผู้เกี่ยวข้องไม่สามารถทำอะไรได้
แม้จะทราบคำตอบ

3) การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา

สิ่งที่ปัญหาของครู คือ การคิดหาวิธีการแก้ปัญหา การกำหนดคลัง
ทดลอง เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน หลายครั้งที่ครูกำหนดปัญหาวิจัย แต่หาวิธีการแก้ไข
ไม่ได้ หัวข้อวิจัยไม่สามารถดำเนินงานจนถึงขั้นการแก้ปัญหา ปัญหาในห้องเรียนหลายปัญหา
จึงยังแก้ไขไม่ได้ เพื่อให้ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหา สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 40)
ได้เสนอแนวทางไว้ ดังนี้

3.1) ครูต้องอ่านมาก ติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับวิทยาการด้าน
การสอนให้มาก

3.2) ครูต้องมีการรวมกลุ่มกัน และหาโอกาสอภิปรายแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ด้านการสอนใหม่ๆ เนื่องจากกลุ่มครูเป็นผู้ปฏิบัติที่รู้ดีที่สุดเกี่ยวกับ “ นักเรียน”
และ “ห้องเรียน”

3.3) ต้องมีการสำรวจและจัดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมด้าน
การเรียนรู้ เพื่อรวบรวมตัวอย่างเทคนิคการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ จะเป็นการขยายความคิดและ
เปิดโลกทัศน์ใหม่ให้กับครู ทำให้ครูได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของตนเองโดยขยายความคิด
จากผู้อื่นคิดไว้แล้ว

3.4) การจัดตั้งเครือข่ายการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom
Action Research Network) เพื่อเป็นศูนย์รวมผลงานการวิจัย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และ
แนวทางการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

3.5) ทำสมุดรวบรวมวิธีการแก้ปัญหาในชั้นเรียน เพื่อแสดงตัวอย่าง
วิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนอย่างเป็นหมวดหมู่ โดยแสดงวิธีการแก้ปัญหาที่
หลากหลายในการแก้ปัญหาเดียวกันเพื่อป้องกันการลอกเลียนแบบและไม่เป็นการจำกัดความ
คิดของครู

2.5.2 การกำหนดรูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยสามารถกำหนดได้หลายแบบหลังจากที่ครูกำหนดปัญหาวิจัย
แล้วจะต้องกำหนดกลุ่มทำงานว่าเกี่ยวข้องกับใครบ้าง จะใช้แนวทางในการทำวิจัยแบบใด
เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เป็นปัญหาระดับใด

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการกำหนดรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ปัญหาที่เกิดขึ้น	สาเหตุ	ระดับของปัญหา	รูปแบบ	กลุ่มทำงาน
1.นักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้เป็นส่วนใหญ่	พื้นฐานด้านการอ่านอ่อนตั้งแต่ระดับชั้นก่อนหน้า	ระดับห้องเรียน/ชั้นเรียน	การวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือ	ครูในหมวดภาษาไทย
2.นักเรียน1-2 คนอ่านภาษาไทย	-ไม่สนใจเรียน -ไม่ชอบภาษาไทย	ระดับบุคคล	การวิจัยปฏิบัติการแบบทำคนเดียว	ครูในห้องเรียนนี้
3.นักเรียนไม่สนใจใฝ่รู้ ไม่รู้จักค้นคว้าด้วยตัวเอง	-ไม่ได้รับการฝึกฝน -สั่งอ่านยความสะดวกในวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โรงเรียนไม่พร้อม	ระดับโรงเรียน	การวิจัยปฏิบัติการแบบทำระดับโรงเรียน	ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยนำนักวิชาการภายนอกมาช่วย

ที่มา : สุวิมล ว่องวานิช. 2544 : 42

2.5.3 การเตรียมแผนสู่การปฏิบัติ

การจัดทำแผนการ (Lesson plan) เป็นงานในหน้าที่ของครู แผนการสอนประกอบด้วยจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน สารที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล สารที่สำคัญที่สุด ในแผนการสอน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากคุณภาพของกิจกรรมจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการเรียนรู้ ส่วนที่ขาดหายไปในกระบวนการเรียนการสอน คือ เมื่อจัดกิจกรรมแล้วครูไม่ได้ทำการประเมินผลว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้ล่วงหน้า หรือไม่ ไม่ได้บันทึกผลการประเมินว่า “มีปัญหอะไรเกิดขึ้น” “ครูแก้ไขอย่างไร” “ผลการแก้ไขเป็นอย่างไร” แผนการสอนที่ครอบคลุมสาระเกี่ยวกับการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนรวมอยู่ด้วยจะต้องประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ คือ การวางแผนการปฏิบัติ การนำแผนไปปฏิบัติ การสังเกตและประเมินผล และสะท้อนผลและปรับปรุง (สุวิมล ว่องวานิช. 2544 : 49)

ในกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนครูจะต้องมีการแทรกสิ่งทดลอง (intervention) หมายถึง การนำความคิดใหม่ หรือวิธีการใหม่ๆ มาทดลองใช้ หรือแทรกกระหว่างการเรียน การสอน (สุวิมล ว่องวานิช. 2544 : 43) แล้วประเมินว่าวิธีการที่ใช้ประสบความสำเร็จมาก น้อยเพียงใด และถ้าต้องการให้ผลการวิจัยน่าเชื่อถือมากขึ้นครูก็สามารถนำวิธีการดังกล่าวไป ทดลองซ้ำอีกได้

2.5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) จุดมุ่งหมาย

Miller (อ้างอิงใน สุวิมล ว่องวานิช.2544 : 55) แนะนำว่าก่อนทำ การเก็บข้อมูล ให้ตั้งคำถามที่ขึ้นต้นด้วย ตัวอักษร คือ 5 W และ 1H ดังต่อไปนี้

1. **Why** ทำไมต้องรวบรวมข้อมูล ข้อมูลสัมพันธ์กับคำถามวิจัยอย่างไร ข้อมูลบอกระยะเกี่ยวกับยุทธวิธีที่ใช้การเรียนการสอน
2. **What** เรากำลังต้องการเก็บข้อมูลอะไร เก็บข้อมูลจากหลายแหล่ง หลายวิธี และหลายช่วงเวลา
3. **Where** เราจะเก็บข้อมูลจากไหน กลุ่มตัวอย่างคือใครจำเป็นต้องระบุ นักเรียนที่ต้องการเก็บข้อมูลระยะยาวหรือไม่
4. **When** เราจะเก็บข้อมูลเมื่อไร และนานแค่ไหน
5. **Who** ใครเป็นผู้เก็บข้อมูล เก็บเองหรือให้ครูช่วยเก็บ
6. **How** จะรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร และจะมีการแลกเปลี่ยนผล การวิจัยอย่างไร

2) แหล่งข้อมูล

การวิจัยปฏิบัติการควรพยายามใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว ทั้งที่โรงเรียนจัดเก็บ หรือที่ครูจัดเก็บ เช่น คะแนนสอบจากแบบสอบมาตรฐาน สถิติโรงเรียน ภูมิหลังของครอบครัว การเข้าชั้นเรียน เกรด Bassey (อ้างอิงในสุวิมล ว่องวานิช.2544 : 56) ได้เสนอตัวอย่างข้อมูล ที่ใช้ในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ดังต่อไปนี้

1. **ข้อมูลจากนักเรียน** การสังเกตกิจกรรม การรายงานประสบการณ์ การทดสอบ การแสดงความคิดเห็นและสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เช่น การบ้าน งานเขียน งานความคิดสร้างสรรค์
2. **ข้อมูลจากผู้ปกครอง** การรายงานประสบการณ์ การแสดง ความคิดเห็น เก็บจากแบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์

3. ข้อมูลจากเพื่อนครู การสังเกต การรายงานประสบการณ์ การแสดงความคิดเห็นสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อการสอน ข้อมูลที่จัดเก็บหรือแสดงการวิจัยทางด้านวิธีสอน

4. ข้อมูลจากตนเอง การสังเกตกิจกรรมต่างๆ อาจเก็บข้อมูลโดยการบันทึกวีดิทัศน์ บันทึกประจำวัน การแสดงความคิดเห็น

3) เทคนิคการเก็บข้อมูล

เทคนิคการเก็บข้อมูลในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีหลายประเภท แต่แต่ละประเภทมีกระบวนการเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับเทคนิคการเก็บข้อมูล

เทคนิค	รายละเอียดของเทคนิค
1.ข้อสอบแบบเขียนตอบ	เครื่องมือวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียน วัตถุประสงค์มุ่งหมายและเนื้อหาตามที่กำหนดในหลักสูตร
2.การบันทึกเหตุการณ์/ การบันทึกภาคสนาม	บันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนการสอน กิจกรรมในชั้นเรียน รวมทั้งความรู้สึก ปฏิกริยาของผู้เรียน การบรรยายสภาพต่างๆ ทางกายภาพ โครงสร้างของกลุ่ม ปฏิสัมพันธ์ของผู้มีส่วนร่วมในชั้นเรียน เป็นการบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ และการสังเกตของผู้บันทึกข้อมูลที่ได้รับมาจากความรู้สึกส่วนตัว เป็นข้อมูลที่ช่วยกระตุ้นความจำ แต่อาจจะเกิดอคติได้ ต้องมีการฝึกอบรมในการใช้วิธีนี้
3.การศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร	เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือการวิจัย เช่น แผนการสอน ผลงานของนักเรียน สื่อการสอน คำরাบทความ ผลการเรียนรู้ของนักเรียน
4.แบบสอบถาม/ การสำรวจ	ข้อคำถามที่จัดทำขึ้นให้กลุ่มผู้ตอบให้ข้อมูลโดยการเขียนตอบ เป็นการสอบถามเกี่ยวกับ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อ ความต้องการ
5.การสัมภาษณ์	การเก็บข้อมูลด้วยการสอบถามด้วยปากเปล่า มีการเผชิญหน้า ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง แต่ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล

เทคนิค	รายละเอียดของเทคนิค
6. การบันทึกภาพถ่าย /เสียง	ใช้อุปกรณ์ถ่ายรูป เทป วีดีทัศน์ บันทึกเหตุการณ์ต่างๆที่สามารถตรวจสอบซ้ำได้
7. การสังเกต	การบันทึกเหตุการณ์ที่สังเกตเห็นในพฤติกรรมที่ผู้สังเกตกำหนดไว้สามารถสังเกตได้ทั้งที่ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว หรือไม่รู้ตัว หรือเข้าไปสังเกตโดยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ วิธีสังเกตใช้เวลานานมาก ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง แต่ค่อนข้างใช้เวลาในการวิเคราะห์และตีความหมายข้อมูล
8. สังคมมิติ	เป็นเครื่องมือที่สะท้อนให้เห็น โครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มที่ต้องการศึกษา

ที่มา : สุวิมล ว่องวานิช.2544 :57

4) การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมี 2 ประเภท คือ ข้อมูลเชิงปริมาณกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งมีแนวทางในการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนส่วนใหญ่นำเสนอด้วยข้อมูลดิบ โดยมีการแจกแจงเป็นความถี่ ร้อยละ หรือค่าเฉลี่ย บางครั้งเสนอเป็นรูปภาพ หรือแผนภูมิ เพื่อให้เข้าใจง่าย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ Freeman และ Bell (อ้างอิงใน สุวิมล ว่องวานิช. 2544 : 66) ได้เสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพไว้ ดังนี้

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากฐานราก (grounded data analysis) เริ่มด้วย (1) การอ่านหรือพิจารณาข้อความ/ข้อมูลที่เก็บได้และกำหนด/ขีดเส้นประเด็นสำคัญในข้อความนั้นๆ ตั้งชื่อประเด็นแล้วกำหนดเป็นคำสำคัญ (2) จัดกลุ่มประเภทของประเด็นสำคัญที่ได้จากการอ่าน (3) การหารูปแบบความสัมพันธ์ของคำสำคัญ/ ประเด็นต่างๆ (4) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับประเด็นที่ไม่สามารถจัดเข้ากลุ่มได้ก็จัดแยกกลุ่มต่างหาก

4. การวิเคราะห์แบบจัดกลุ่มข้อมูลก่อน (piori data analysis) เริ่มต้นด้วย (1) จัดกลุ่มประเภทของข้อมูลล่วงหน้า โดยทำตารางแสดงความสัมพันธ์ของ

คำสำคัญที่กำหนด (2) อ่านข้อความ/ข้อมูลแล้วขีดเส้นประเด็นสำคัญที่ตรงกับคำสำคัญที่กำหนดไว้แล้ว (3) กำหนดประเด็นลงในช่องต่างๆ ของตารางที่เตรียมไว้แล้ว เพื่อหารูปแบบของความสัมพันธ์ (4) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับประเด็นที่ไม่สามารถจัดเข้ากลุ่มได้ก็จัดแยกกลุ่มต่างหาก

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่คล้ายกับวิธีที่ 2 คือ มีการกำหนดกลุ่ม/ประเภทของข้อมูลก่อน อ่านและวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่โดยจัดเข้ากลุ่ม/ประเภทของข้อมูล แต่ใช้วิธีการนับความถี่ของข้อมูลที่เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่ม

5) การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ต้องมีความหมาย ผู้วิจัยต้องสร้างความหมายจากข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล เพื่อให้ทราบว่าคำตอบของคำถามวิจัยคืออะไร และจะเกิดประโยชน์มากหากให้เพื่อนร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้องได้ช่วยกันอภิปราย

6) การนำเสนอรายงานผลการวิจัย รูปแบบการนำเสนอผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสามารถทำได้ 2 แบบ คือ แบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ (สุวิมล ว่องวาณิช. 2544 :68) ซึ่งมี รายละเอียดดังนี้

6.1 รูปแบบการรายงานผลการวิจัยแบบเป็นทางการ

โครงสร้างของเนื้อหาสาระที่นำเสนอสำหรับหารวิจัยเชิงวิชาการมีการนำเสนอที่มีรูปแบบตายตัว โดยมีหัวข้อสำคัญดังต่อไปนี้

1. บทนำ ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา คำถามวิจัย กรอบแนวคิดของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย นิยามศัพท์ ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย เนื้อหาเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ
6. บรรณานุกรม
7. ภาคผนวก

6.2 รูปแบบการรายงานผลการวิจัยแบบไม่เป็นทางการ โครงสร้าง
ของเนื้อหาสาระของการรายงานการวิจัยที่นำเสนอ

6.2.1 รูปแบบการรายงานผลการวิจัยแบบไม่เป็นทางการ

โครงสร้างของเนื้อหาสาระของการรายงานการวิจัยที่นำเสนอ
เหมือนรายงานการวิจัยเชิงวิชาการ แต่มักนำเสนออย่างสั้นๆ และไม่ยึดรูปแบบการนำเสนอ
ตายตัว ขอเพียงให้มีสาระครบถ้วนทำให้เข้าใจสิ่งที่ศึกษาและสิ่งที่ค้นพบ อย่างไรก็ตาม
การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ดี ควรแสดงหลักฐานเกี่ยวกับกระบวนการที่มีการสะท้อนผล
กลับให้ทราบ เพื่อเป็นข้อมูลยืนยันข้อสรุปที่ได้จากการวิจัย เนื่องจากจุดอ่อนของการวิจัยนี้คือ
ที่การขาดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย การวิจัยแบบไม่เป็นทางการอาศัยประสบการณ์ของ
ผู้วิจัยและเพื่อนร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้องมาช่วยในกระบวนการวิจัย ซึ่งสามารถให้คำตอบที่นำ
ไปสู่การปฏิบัติจริง ดังนั้น มุมมองหรือการวิพากษ์วิจารณ์จากผู้มีส่วนร่วมจะทำให้ผลการวิจัยมี
ความแข็งแกร่งขึ้น

จากการศึกษากระบวนการในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า การทำวิจัยใน
ชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในห้องเรียน โดยครูเป็นผู้ดำเนินการวิจัย การกำหนดหัวข้อ
วิจัยได้มาจากห้องเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยก็ดำเนินการเก็บในห้องเรียนและ
บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรในโรงเรียน ผลที่ได้จากการวิจัย
นำไปใช้ปรับปรุงพัฒนานักเรียนในห้องเรียนนั้นๆ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนได้รับการ
พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ วิธีการแก้ปัญหาได้มาจากประสบการณ์ของครูผู้ทำวิจัยหรือจากเพื่อน
ครู หรือจากการศึกษานวัตกรรมทางการศึกษา

2.6 การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้

การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้เป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่ง เพราะครูสามารถใช้
ข้อมูลหรือนวัตกรรมใหม่ที่ค้นพบในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุผลตาม
ที่ต้องการ ซึ่งการนำไปใช้ดังกล่าว จะทำให้การวิจัยในชั้นเรียนมีความสมบูรณ์และมีคุณค่ามาก
ยิ่งขึ้น (กองวิจัยทางการศึกษา, 2542 : 10)

2.6.1 ความสำคัญของการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้

การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ มีความสำคัญดังนี้

1) ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
ยิ่งขึ้น เพราะครูสามารถใช้นวัตกรรม วิธีการ เทคนิคการสอนหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ที่คุณภาพ
ผ่านกระบวนการตรวจสอบที่เชื่อถือได้ในการแก้ปัญหการเรียนการสอน

2) ทำให้ครูพัฒนางานของตนเองให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น เพราะครูสามารถนำข้อมูลที่เป็นข้อค้นพบจากการวิจัยมาใช้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

3) ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมจนบรรลุศักยภาพสูงสุด เนื่องจากครูสามารถส่งเสริมและพัฒนาได้ตรงตามสภาพความเป็นจริงของผู้เรียนแต่ละคน

4) ทำให้ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลที่ใช้ปรับปรุงพัฒนางานบริหารและจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5) ครูใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอตำแหน่งให้สูงขึ้น

6) ทำให้มีข้อมูลในการปรับปรุงหรือดัดแปลงงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีระบบ

7) ทำให้มีแนวทางในการดำเนินงานหรือกำหนดนโยบายของหน่วยงานหรือองค์กร

2.6.2 จุดมุ่งหมายในการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1) เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน

2) เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานเฉพาะด้าน

4) เพื่อใช้ประเมินผล และพัฒนาการปฏิบัติงานของครูหรือหน่วยงาน

2.6.3 แนวทางการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้มีแนวทาง ดังนี้

1) นำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน

1.1) ผู้บริหาร นำไปใช้ในการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่

1.1.1) ใช้ในการวางแผน/กำหนดนโยบายการเรียนการสอน และพัฒนาหลักสูตร

1.1.2) ใช้ปรับปรุง/ดัดแปลงงานให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างเป็นระบบ เช่น การดำเนินโครงการต่าง ๆ ด้านวิชาการ การผลิตเอกสารวิชาการ

1.2) ครูผู้สอน นำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งได้แก่

1.2.1) ใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนโดยตรง เช่น การใช้สอน
 ซ้อมเสริมผู้เรียนที่เรียนช้าไม่ทันเพื่อนๆ

1.2.2) ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน เช่นการใช้
 นิทานพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ

1.2.3) ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร เช่น ครูสอนแบบหน่วย การเรียน
 โดยการบูรณาการ การเรียนรู้กลุ่มวิชาต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนด

2) **นำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน** เมื่อครูได้
 ข้อมค้นพบความรู้ใหม่ ๆ จากการวิจัยแล้ว ควรมีการเผยแพร่ให้แก่บุคคล หรือหน่วยงานที่
 เกี่ยวข้องดังนี้

2.1) เผยแพร่เพื่อให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้
 ประโยชน์ในการอ้างอิง ค้นคว้า

2.2) เผยแพร่แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดแนวทาง
 ในการศึกษาค้นหาความรู้ใหม่ที่ลึกซึ้งและมีประโยชน์ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3) **นำไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพ**
 Rajabhat Mahasarakham University

การวิจัยในชั้นเรียนนอกจากจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนแล้ว
 ยังเป็นการพัฒนาวิชาชีพของครูอีกด้วย กล่าวคือ เมื่อครูทำวิจัยในชั้นเรียน ทำให้เป็นการเสริม
 สร้างความรู้ทางวิชาการของตนเอง ทำให้ครูมีนวัตกรรม สื่อและวิธีการสอนที่มีคุณภาพ ซึ่ง
 ทำให้เกิดมาตรฐานในการเรียนการสอนตามระบบประกันคุณภาพ อันสอดคล้องกับเกณฑ์
 มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537 อีกประการหนึ่งครูยังสามารถนำผลงานที่เกิดจาก
 การวิจัยในชั้นเรียนไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการ ตามหลักเกณฑ์การขอเลื่อนระดับหรือปรับ
 ตำแหน่งให้สูงขึ้นของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูได้อีกด้วย โดยผลงานนั้นควรมี
 ลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. ผลงานสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่
2. ผลงานมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู
 กำหนด
3. ผลงานมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. ผลงานมีรูปแบบการเขียนรายงานที่ถูกต้องเป็นที่ยอมรับ

4) การส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้

4.1 ครู

4.1.1 จัดทำสรุปผลการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ๆ เผยแพร่แก่บุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.1.2 ครูควรนำวิธีการ/นวัตกรรมที่ค้นพบจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

4.1.3 ครูแลกเปลี่ยนงานวิจัยของตนกับผู้อื่น เช่น การนำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุม การเข้าร่วมสัมมนา และการเผยแพร่เอกสาร

4.2 ผู้บริหาร

4.2.1 กระตุ้นให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นพื้นฐาน

4.2.2 ส่งเสริมให้ครูค้นหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เช่น การศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสนทนากับผู้รู้ ฯลฯ

4.2.3 จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการทางวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง

4.2.4 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องการวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูนำผลไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

2.7 ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

พิมพันธ์ เคะหะคุปต์ (2544 : 144) กล่าวถึงข้อจำกัดของการทำวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

1. การวิจัยในชั้นเรียนนั้นไม่ควรทำวิจัยคนเดียว แต่ควรแสวงหาความร่วมมือจากคณะครูในโรงเรียน ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน หรือเป็นการวิจัยทั้งโรงเรียน
2. การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยปฏิบัติการเพื่อนำผลไปใช้ ดังนั้น จึงต้องทำการวิจัยอย่างต่อเนื่องหรือสม่ำเสมอ คือเป็นกระบวนการที่ควรทำอย่างไม่สิ้นสุด เพราะเป็นการพัฒนาผู้เรียนอีกทั้งพัฒนาตัวครูเองไปตลอด

3. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษากลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียนที่ครูรับผิดชอบ ในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนนั้น จึงไม่สามารถอ้างอิงไปยังประชากรเป้าหมายอื่น แต่อย่างไรก็ตามครูนักวิจัยก็สามารถที่จะพัฒนาเป็นความรู้ที่สามารถอ้างอิงได้ต่อไป

ครุวัฑ ภิรมย์รักษ์ (2544 : 8) กล่าวว่า แม้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนจะมีประโยชน์ แต่ก็มีข้อจำกัดบางประการ ดังนี้

1. ครูที่ขาดความรู้และทักษะพื้นฐานทางการวิจัย และอยู่ห่างไกลแหล่งความรู้ หรือขาดผู้รู้ที่สามารถแนะนำได้ จะประสบปัญหาในการวิจัยในชั้นเรียน

2. การบริหารจัดการด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนของโรงเรียน อาจเป็นพันธุนาการที่ทำให้ครูไม่สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้

3. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นงานที่ต้องใช้ทั้งพลังกายและพลังใจทุ่มเทอย่างเต็มที่รวมทั้งยังต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ร่วมงานและผู้บริหาร โรงเรียนอีกด้วย

4. การวิจัยในชั้นเรียนมีขอบเขตจำกัดเกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีจำนวนน้อย ทำให้คำตอบที่ได้จากการวิจัยไม่สามารถอ้างอิงเป็นสากลได้

5. เนื่องจากครูมีภาระงานในแต่ละวันเป็นอันมาก ทั้งการเรียน การสอนและงานโครงการอื่น ๆ ทำให้เหลือเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลน้อย

6. ครูอาจคิดว่าการวิจัยเป็นบทบาทของนักวิชาการที่ต้องมีความรู้ในการวิจัยโดยตรง มีประสบการณ์ หรือมีการศึกษาสูง จึงละเลยต่อการวิจัยในชั้นเรียน

7. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นงานที่ต้องอาศัยเวลาในการรอคอยคำตอบด้วยความอดทน ดังนั้นครูที่ใจร้อนต้องการคำตอบเร็ว หรือใจเร็วคว่นสรุป ก็จะทำไม่ได้ หรือได้คำตอบที่ผิดพลาด

สุวัฒน์ สุวรรณเขตนิคม (อ้างอิงใน วีรพล ฉลาดเยี่ยม. 2544 : 34) กล่าวว่า ปัจจุบัน ครูสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระตือรือร้นในการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นอันมาก แต่ปัญหาในการวิจัยของครูพอสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาในเรื่องการไม่มีเวลา เพราะครูให้เวลากับงานสอนเป็นสำคัญ จึงไม่มีเวลาเพียงพอกับงานวิจัย ฉะนั้นครูต้องบริหารเวลาให้ดีและต้องทำงานอย่างเป็นระบบ ใช้เวลาว่าง เช่น ช่วงปิดภาคเรียนครูต้องวิเคราะห์วางแผน เตรียมอุปกรณ์เครื่องมือให้พร้อม และเมื่อเปิดภาคเรียนครูจะได้เริ่มทำตามแผนการวิจัยตลอดภาคเรียน แล้วใช้เวลาว่างในช่วงปิดภาคเรียนอีก 2 – 3 สัปดาห์เป็นอย่างน้อย สำหรับวิเคราะห์สรุปผลและผลิตงาน

2. ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะในเรื่องสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ปัญหาเรื่องการผลิตและรายงานผลการวิจัยที่ต้องการผู้ช่วยผลิตตัวรายงานทั้งหลายจากการนำเสนอปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียน

อุทุมพร จามรมาน (2537 : 19) กล่าวว่า นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการที่ให้ครูรู้จักการแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้และเป็นระบบด้วยการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำมาแก้ปัญหาการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู แต่สภาพการปฏิบัติกลับส่งผลตรงกันข้าม กล่าวคือ ครูที่ต้องการเลื่อนตำแหน่ง ต่างพยายามหาทางที่จะทำรายงานออกมา เพื่อให้ตนเองได้รับตำแหน่ง โดยไม่ได้มุ่งที่จะนำผลงานดังกล่าวกลับไปสู่ชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน ครูจึงทิ้งนักเรียนเกิดการแสวงหาตำแหน่ง เกิดปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนเกิดผลกระทบต่อนักเรียนและวงการศึกษา และไม่เป็นการพัฒนาการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู เป็นต้น

จากที่นักการศึกษากล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียน สรุปได้ตรงกับคำกล่าวของ มนัส ไชยศักดิ์ (2544 : 54) ดังต่อไปนี้ คือ

1. ครูไม่มีความรู้เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน
2. ครูไม่เห็นคุณค่าของการทำวิจัยในชั้นเรียน
3. ครูเห็นว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยาก
4. ขาดผู้ให้คำแนะนำในการทำวิจัยในชั้นเรียน
5. ขาดเอกสารงานวิจัยให้ครูดูเป็นแบบอย่าง
6. ครูไม่มีเวลาที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียน

จากการศึกษาสภาพปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนสามารถสรุปปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูได้ 3 ประเด็น คือ

1. **ปัญหาด้านความรู้ในการทำวิจัย** ครูส่วนมากไม่มีความรู้ในการทำวิจัย ไม่มีผู้ให้ คำแนะนำ ขาดแหล่งเอกสารค้นคว้า
2. **ปัญหาด้านงบประมาณ** ครูผู้ทำวิจัยส่วนมากต้องใช้งบประมาณส่วนตัวในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยคาดหวังว่าผลงานวิจัยที่ทำจะสามารถนำไปเสนอขอตำแหน่ง เพื่อให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นได้ ซึ่งในส่วนนี้ทำให้เกิดความเข้าใจที่

คาดเคลื่อนเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนว่าผู้ที่ขอตำแหน่งที่สูงขึ้นเท่านั้นที่จะต้อง
ทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้ที่ไม่ประสงค์จะส่งผลงานไม่จำเป็นต้องทำวิจัย ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้ว
การทำวิจัยในชั้นเรียนถือเป็นหน้าที่ของครูทุกคนตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542

3. **ปัญหาด้านเวลา** เวลาเป็นเรื่องสำคัญในการทำวิจัย เพราะครูผู้วิจัย
จะต้องเก็บข้อมูล ศึกษาเอกสาร นวัตกรรม ปรีक्षाเพื่อครูเพื่อให้นักศึกษามีความน่าเชื่อถือ
แต่ภาระงานของครูมีมาก นอกจากงานสอนต้องทำงาน โครงการ และมอบหมายอื่นๆ อีก ทำให้
เวลาที่เหลือในการทำวิจัยมีน้อย ซึ่งขัดแย้งกับกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนที่จะต้องให้รู้ผลโดย
เร็ว และนำผลไปใช้ในทันทีทันใด

2.7 การสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน

มนัส ไชยศักดิ์ (2544 : 54) ได้เสนอแนวทางในการให้การสนับสนุนครูให้ทำ
วิจัยชั้นเรียน ดังนี้

1. **ปัญหาครูไม่มีความรู้เรื่องวิจัยในชั้นเรียน** ควรแก้ปัญหาโดยการจัด
การอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครู โดยใช้วิทยากรจากศึกษานิเทศก์ หรืออาจารย์จากสถาบัน
อุดมศึกษา **Rajabhat Mahasarakham University**
2. **ปัญหาครูไม่เห็นคุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียน** ปัญหานี้เป็นปัญหาที่
แก้ยากพอสมควรที่ทำให้ครูทุกคนในโรงเรียนเห็นความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน
แต่ผลจากการที่ครูได้ฟังคำแนะนำจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนร่วมกับการ
ชี้แจงเหตุผลของผู้บริหาร โรงเรียนก็จะทำให้ครูเห็นคุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น และ
นอกจากนี้ผู้บริหารควรชี้แจงให้ครูทราบวาระระยะเวลาที่ได้เสียไปกับการทำวิจัยในชั้นเรียนนั้น
คุ้มค่าและเป็นประโยชน์ ไม่ได้เกิดแต่เฉพาะนักเรียนเท่านั้น แต่การทำวิจัยในชั้นเรียนยังเป็นการ
แสดงถึงพัฒนาตนเองเพื่อการทำผลงานทางวิชาการ เพื่อเลื่อนตำแหน่ง เพื่อให้ได้รับ
การยกย่องเป็นครูแกนนำ ครูต้นแบบและครูแห่งชาติ ฯลฯ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพ และ
ความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการแก่ตัวครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนเอง สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นแรงกระตุ้น
ให้ครูได้เห็นคุณค่าของการทำวิจัยในชั้นเรียน
3. **ปัญหาครูเห็นว่าการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยาก** ปัญหานี้เป็นปัญหา
ที่เกิดขึ้นได้เพราะครูส่วนใหญ่ไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนมาก่อน และที่สำคัญครูไม่เคยเห็น
แบบอย่างรายงานการวิจัยในชั้นเรียนและคิดว่าเป็นเรื่องใหม่ ยากที่จะทำการศึกษาเข้าใจ
ส่วนนี้เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนที่จะต้องทำความเข้าใจกับครูถึงการทำวิจัยในชั้นเรียน
ให้กำลังใจ ให้แง่คิดว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องไม่ยาก แต่ต้องใช้เวลาสำหรับการเรียนรู้

และลงมือปฏิบัติจริงแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยรายงานการวิจัยที่เขียนเป็นรูปเล่มนั้น ไม่จำเป็นต้องมีขนาดใหญ่เท่ากับงานวิทยานิพนธ์ เขียนรายงานเพียงไม่กี่หน้า หรือหน้าเดียวก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ซึ่งการชี้แจงเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้จะคลายความกังวลให้กับครูที่คิดจะทำการวิจัยในชั้นเรียนได้

4. ปัญหาไม่มีผู้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียน ปัญหานี้เป็นปัญหาหนักสำหรับผู้บริหาร เพราะโรงเรียนบางแห่งไม่มีผู้ที่เคยทำวิจัยมาก่อน หรือบางโรงเรียนอาจจะไม่มีผู้ที่จบปริญญาโทเลย แต่ปัญหานี้สามารถแก้ไขได้ โดยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นแกนนำให้ครูได้ทำงานวิจัยเป็นทีม หรือทำงานร่วมกัน แต่ถ้าโรงเรียนแห่งนั้นมีครูซึ่งจบปริญญาโท ก็สามารถให้ครูผู้นั้นเข้ามามีส่วนร่วมเป็นแกนนำในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู

5. ปัญหาครูไม่มีเอกสารงานวิจัยเป็นแบบอย่าง ปัญหานี้ผู้บริหารให้คำแนะนำโดยให้ครูได้มีโอกาสศึกษาตัวอย่างรายงานวิจัยต่าง ๆ จากวารสารต่าง ๆ และจากวิทยานิพนธ์ทางการศึกษา ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ 3 หรืองานการวิจัยทางการศึกษา ฯลฯ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์และถือเป็นแบบอย่างได้ โดยอาจจะชี้แนะให้ศึกษาวิธีการขั้นตอนดำเนินการ และการเขียนรายงานการวิจัย ฯลฯ แต่ควรชี้แจงให้ครูทราบว่าการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนนั้นควรเขียนโดยมีรูปแบบที่รัดกุม โดยไม่จำเป็นต้องเป็นเล่มใหญ่หลายหน้า แต่ถ้าผู้บริหารสามารถจัดการรายงานการวิจัยในชั้นเรียน ให้ครูได้เห็นรูปแบบที่ชัดเจนก็จะเป็นการดี เพื่อครูจะได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนได้เร็วขึ้น

6. ปัญหาครูไม่มีเวลาที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียน ปัญหานี้ผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนช่วยได้มากและคงจะขึ้นอยู่กับเทคนิคของแต่ละท่านที่จะจัดเวลาให้ครูได้มีเวลาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : ก) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาครูผู้สอนในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยแบ่งเนื้อหาการอบรมออกเป็น 8 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
- ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา
- ตอนที่ 3 การค้นหาและพัฒนานวัตกรรม
- ตอนที่ 4 การออกแบบการวิจัยในชั้นเรียน
- ตอนที่ 5 การเขียนเค้าโครงการวิจัย

ตอนที่ 6 การสร้างเครื่องมือการวิจัยในชั้นเรียน

ตอนที่ 7 การประมวลผล

ตอนที่ 8 การเขียนรายงานการวิจัย

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาครู คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ได้จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมปฏิบัติการ การวิจัยในชั้นเรียนโดยการอบรมปฏิบัติการ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ (ตารางอบรม : 2546) ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างสื่อและนวัตกรรม เพื่อพัฒนาเป็นเอกสารทางวิชาการ
ระยะเวลาอบรม 4 วัน ประกอบด้วย

1. หลักเกณฑ์ วิธีการ และการเตรียมการเข้าสู่การประเมินเพื่อกำหนดตำแหน่งและแต่งตั้งเป็นอาจารย์ 3
2. แนวคิด ทฤษฎีการวิจัยในชั้นเรียน
3. แนวคิดการใช้และการสร้างสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้
4. กระบวนการสร้างสื่อและนวัตกรรมประเภทเทคนิควิธี
5. การออกแบบและการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
6. ปฏิบัติการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
7. กระบวนการสร้างสื่อและนวัตกรรมประเภทสิ่งประดิษฐ์
8. ปฏิบัติการออกแบบและวางแผนการสร้างสื่อและนวัตกรรมประเภทสิ่งประดิษฐ์

ประเภทสิ่งประดิษฐ์

9. ปฏิบัติการสร้างสื่อและนวัตกรรมประเภทสิ่งประดิษฐ์
10. การประเมินประสิทธิภาพสื่อและนวัตกรรม
11. เทคนิคการเขียนเค้าโครงวิจัย
12. ปฏิบัติการเขียนเค้าโครงวิจัย
13. กระบวนการสร้างเครื่องประเมินผลการเรียนรู้
14. นำเสนอเค้าโครงการวิจัย

ระยะที่ 2 การสร้างสื่อและนวัตกรรม เพื่อพัฒนาเป็นเอกสารทางวิชาการ
ระยะเวลาอบรม 3 วันประกอบด้วย

1. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือประเมินผล
2. การวิเคราะห์ข้อสอบและแบบสอบถาม

3. การประเมินและตรวจสอบประสิทธิภาพของสื่อและนวัตกรรม
4. ปรับปรุงแก้ไขสื่อและนวัตกรรม

ขั้นตอนการประเมินและตรวจสอบประสิทธิภาพสื่อและนวัตกรรม การปรับปรุงแก้ไขสื่อและนวัตกรรม ทำซ้ำจนกว่าจะได้สื่อและนวัตกรรมเป็นที่น่าพอใจ

ระยะที่ 3 การสร้างสื่อและนวัตกรรม เพื่อพัฒนาเป็นเอกสารทางวิชาการ
ระยะเวลา 3 วัน ประกอบด้วย

1. การตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในการวิจัย
2. การวิเคราะห์ข้อสอบและแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
3. ปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อสอบและแบบสอบถาม
4. สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรมคอมพิวเตอร์
6. การแปลผลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
7. การเขียนรายงานการวิจัย (บทที่ 4)
8. การเขียนรายงานการวิจัย (บทที่ 5)
9. การเขียนรายงานการวิจัย (ส่วนประกอบตอนหน้าและตอนท้าย)
10. ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขฉบับสมบูรณ์

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยภายในประเทศ

วันทนา ชูช่วย (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำศึกษา เรื่อง “ การทำวิจัยในโรงเรียนของครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร “ พบว่า ครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ไม่ทำวิจัยมีสาเหตุสำคัญที่สุด คือ ไม่มีเวลาเนื่องจากงานสอนมีมาก สาเหตุรองลงมา คือ ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำการวิจัยเพียงพอและสาเหตุอีกประการหนึ่ง คือ ครูไม่เห็นประโยชน์ในการทำวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพีระวัฒน์ วงษ์พรม (2533 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพการทำวิจัยชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 10 พบว่า

ในด้านสภาพปัญหา และอุปสรรคในการทำวิจัยชั้นเรียน และสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหามีดังนี้

1. ครูขาดความรู้และทักษะในการดำเนินการวิจัย การใช้ค่าสถิติ เพื่อการวิเคราะห์ ข้อมูลสาเหตุเนื่องจากการไม่เคยศึกษาหรืออบรมความรู้และทักษะทางการวิจัย ขาดประสบการณ์ในการทำวิจัย
2. การไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ และจากบุคลากร ผู้ช่วยวิจัย สาเหตุเพราะโรงเรียน หน่วยงาน ชุมชน ผู้ปกครองและนักเรียนยังขาดความสนใจและไม่เห็นประโยชน์ของการวิจัยอย่างแท้จริง
3. ขาดแหล่งความรู้สำหรับการค้นคว้า ตำราและเอกสารอ้างอิง โดยมีสาเหตุมาจากที่ตั้งและขนาดโรงเรียน เช่น โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ห่างไกลทำให้ไม่มีแหล่งความรู้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำการวิจัย
4. ผู้วิจัยไม่มีเวลาและงบประมาณในการทำวิจัย สาเหตุเพราะครุมีเวลาน้อย หากจนขาดความมั่นใจและมีงานอื่นเป็นงานประจำอยู่แล้ว
5. ผู้วิจัยขาดความมั่นใจและขาดงบประมาณสนับสนุนในการนำผลการวิจัยไปใช้ อีกทั้งยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการวิจัย และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหานี้ ได้แก่ ครูขาดประสบการณ์ทางการวิจัย ขาดการประสานงาน การประชาสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานการวิจัย และขาดตัวอย่างงานวิจัยที่จะเป็นแนวทางในการทำวิจัย

ในด้านความต้องการในการทำการวิจัยและความต้องการความช่วยเหลือในการทำวิจัยชั้นเรียน พบว่า ความต้องการดังกล่าวจะสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคที่ครูประสบในการทำวิจัยในชั้นเรียน กล่าวคือ ครูต้องการความรู้และทักษะในการทำวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย ครูต้องการแรงจูงใจและการสนับสนุนการทำวิจัย ทั้งจากผู้เชี่ยวชาญ และต้องการการสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยที่ครูทำ ครูต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัยให้ทันเวลา และควรมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยแก่ครูทุกปี ครูต้องการในด้านเวลาโดยอยากให้นักเรียนที่รับผิดชอบ กำหนดให้ผู้มีโครงการวิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยถือว่าเป็นเวลาหนึ่งของจัดการเรียนการสอนประจำและให้สิทธิแก่ครูผู้ปฏิบัติการสอนมากระยะหนึ่งไปทำการวิจัยโดยได้รับเงินเดือนตามปกติ และความต้องการในด้านแหล่งความรู้ โดยครูอยากให้มีแหล่งความรู้ในระดับอำเภอ โดยรวบรวมเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยไว้อย่างเพียงพอ มีการตั้งศูนย์กลางการวิจัยในระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับอำเภอ ซึ่งข้อค้นพบเกี่ยวกับความ

ต้องการในการทำวิจัยและความต้องการความช่วยเหลือในการทำวิจัยชั้นเรียนเหล่านี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลัสดา กองคำ (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ต้องการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนตำแหน่งและการนำมาใช้สำหรับพัฒนาการเรียนการสอน ต้องการความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน การสนับสนุนการทำวิจัยจากผู้บริหาร ต้องการงบประมาณเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนทั้งจากงบประมาณของโรงเรียนและเอกชน และต้องการตำรา เอกสาร วารสารการวิจัย คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ดีด ตลอดจนแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ และผลงานวิจัยในชั้นเรียนที่เพียงพอสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน

พันธณี วิหคโต (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “สภาพปัญหาแนวทางพัฒนาและการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา” พบว่า

1. สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความต้องการที่จะปรับปรุงการจัดการเรียนทุกหมวดวิชา และสภาพปัจจุบันครูทำการสอนโดยใช้แผนการสอนที่ตนเองได้จัดทำขึ้น และสามารถสอนได้ตรงตามแผนการสอนในระดับ “ปานกลาง” สาเหตุที่ไม่สามารถสอนได้ตรงตามแผน เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมากในแต่ละห้อง ทำให้การจัดกิจกรรม การใช้สื่อ เวลา และแบบประเมินผลไม่เป็นไปตามที่กำหนด แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแผนการสอนก็คือ ควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด เป็นการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มให้นักเรียนทำร่วมกัน ด้านสื่อและการประเมินผล ควรใช้หลาย ๆ รูปแบบ สื่อที่ใช้ต้องมีคุณภาพเร้าความสนใจของนักเรียนได้ และง่ายต่อความเข้าใจของนักเรียน การประเมินผลควรใช้การประเมินผลเป็นกลุ่มแทนรายบุคคลเพื่อลดเวลา นอกจากนี้จำนวนนักเรียนแต่ละห้องไม่ควรเกิน 35 คน และให้มีการพัฒนาบุคลากรในด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนด้านผลการเรียนของนักเรียนยังอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ สาเหตุเพราะตัวนักเรียนเอง รองลงไปคือ ผู้ปกครองและครูผู้สอน วิธีการที่จะช่วยยกระดับผลการเรียนของนักเรียนก็คือ ต้องมีการสอนซ่อมเสริมและสอนพิเศษให้แก่ นักเรียน โดยการสอนที่ครูเห็นว่าให้ผลดีต่อการเรียนของนักเรียนคือการอภิปรายการเรียนเป็นกลุ่ม การเรียนแบบศูนย์การเรียน การค้นคว้า การใช้วีดิทัศน์ประกอบ และการทดลอง

2. สถานภาพด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย และการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยน้อยหรือไม่รู้เลย และส่วนใหญ่ได้รับความรู้มาจากการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย และมีความยินดีที่จะเข้ารับการอบรมโดยมีเงื่อนไขว่าจะกลับไปทำวิจัย คือ เทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ และการสร้างสื่อประกอบการเรียนการสอน ปัจจุบันได้มีการทำผลการวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนในระดับน้อยมาก หรือไม่มีเลย สาเหตุเพราะขาดประสบการณ์ยังไม่ได้รับการอบรม ไม่มีความรู้พอ ยังไม่เข้าใจและไม่รู้ขั้นตอนกระบวนการที่ถูกต้อง ไม่มั่นใจในการเก็บข้อมูล ส่วนผู้ที่เคยนำผลการวิจัยไปใช้แล้วนั้นนวัตกรรมที่นำไป ได้แก่ เทคนิควิธีสอน การผลิต และการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ

เกียรติศักดิ์ วิสูตรรุจิรา (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความต้องการงานวิจัยทางการศึกษาระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนมีความต้องการงานวิจัยทางการศึกษาโดยเฉลี่ยระดับ “มาก” ในทุกด้าน ความต้องการงานวิจัยด้านวิชาการ ด้านบุคคลและด้านกิจการนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความต้องการงานวิจัยด้านธุรการ การเงิน และอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนมีแนวทางดำเนินการให้ได้มาซึ่งงานวิจัยที่ต้องการ ด้านวิชาการ ด้านบุคคล ด้านกิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ชุมชนในทำนองเดียวกัน ยกเว้นในด้านธุรการ การเงิน และอาคารสถานที่ ผู้บริหารโรงเรียน 2 ประเภท มีวิธีการไม่ตรงกับปัญหาในการใช้ผลงานวิจัยของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชน

นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “เส้นทางพัฒนาครูนักวิจัย: การวิจัยรายกรณีครูดีเด่นระดับประถมศึกษา” การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาเส้นทางในการพัฒนาครูนักวิจัย จากวิธีการวิจัยรายกรณีครูดีเด่นระดับประถมศึกษาท่านหนึ่ง ด้วยวิธี การศึกษาครอบคลุมการศึกษาอัตชีวประวัติ การวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เส้นทางการพัฒนาไปสู่การเป็นครูนักวิจัยของกรณีศึกษาเริ่มจาก คุณลักษณะส่วนตัวที่เป็นคนชอบใฝ่หาความรู้ ช่างคิด ชอบอ่าน ชอบเขียนและรักธรรมชาติ ลักษณะดังกล่าวพัฒนามาด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานในลักษณะของการสังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์และสังสมประสบการณ์ชีวิตและการทำงานอย่างบูรณาการ ในหน้าที่ครูที่รักเด็กและปรารถนาจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก ส่งผลให้เกิดกระบวนการ

พัฒนาสู่การเป็นครุณักวิจัย ที่ใช้รูปแบบของการวิจัยเป็นการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร ศึกษาเป็นรายกรณี การวิจัยพัฒนา ส่วนปัญหาของการวิจัยมาจากปัญหาของนักเรียน โดยครุมองเห็นโอกาสของการเรียนรู้ คือ มโนทัศน์เริ่มต้นที่สำคัญการวิเคราะห์ปัญหาซึ่งมีขอบข่ายจากการสังเกต นักเรียนแต่ละคนในวงกว้างไปสู่แนวคิดของการช่วยเหลือเด็กรายบุคคล วัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันและในอนาคต ด้วยวิธีสอนอย่างหลากหลายและในลักษณะบูรณาการเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพและธรรมชาติ การเรียนรู้ของเด็กประโยชน์จากการวิจัยคือ การพัฒนานักเรียนพัฒนาตนเองให้สามารถพัฒนาการสอนนักเรียนให้ถูกต้องและสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น และผลกระทบสู่การพัฒนาเพื่อนครู

ประภัสสร วงษ์ดี (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการและการใช้ผลผลิตการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครุณักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเชิงสำรวจและ รายกรณี” ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการวิจัยของครุณักวิจัย เริ่มจากปัญหาการจัดการเรียนการสอน และขาดความพร้อมของนักเรียน ครุณักวิจัยจะเลือกปัญหาวิจัยที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในการทำงานสอนและการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เครื่องมือในการวิจัยครุสร้างขึ้นมาเอง โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนในชั้นเรียนของตนเอง และการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย

2. ครูได้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนทั้งในด้านพัฒนาวิธีการสอนและสื่อ เพื่อพัฒนานักเรียน และการพัฒนาการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู

ประภารัต มีเหลือ (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาสมรรถภาพของครุณักวิจัย” ด้วยการใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของครุณักวิจัยที่มีตำแหน่งเป็นอาจารย์ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 348 คน เกี่ยวกับสมรรถภาพที่จำเป็นของครุณักวิจัย และองค์ประกอบของสมรรถภาพครุณักวิจัย ผลการวิจัยพบว่า

1. รายการสมรรถภาพครุณักวิจัยที่สำคัญและจำเป็นมากที่สุด ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ประสบผลสำเร็จ 10 รายการแรก คือ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร สามารถวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของนักเรียน ได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง มีความซื่อสัตย์และ

ชื่อตรงในทางวิชาการเป็นนักอ่าน มีความละเอียดรอบคอบ ทำงานเป็นระบบ มีใจกว้าง รับผิดชอบ และเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น ศึกษาเอกสาร ตำราและสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอ มีความคิดอิสระริเริ่มสร้างสรรค์ และมีศรัทธาต่อการวิจัย

2. องค์ประกอบของสมรรถภาพการวิจัยที่สำคัญมี 7 องค์ประกอบ เรียงลำดับ คือ ความรู้ความสามารถในระเบียบวิธีวิจัยและการดำเนินการวิจัย ด้านทักษะในการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านจรรยาบรรณนักวิจัย ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมของครู ด้านทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้และการใช้ข้อมูลข่าวสาร และด้านความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลความรู้

ถัดมา คำพลงาม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “กระบวนการและผลของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมการสอน” เพื่อศึกษากระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีต่อพฤติกรรมของครูนักวิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารจัดการชั้นเรียนและผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และศึกษาพฤติกรรมของครูที่มีผลต่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สนับสนุนให้ครูนักวิจัยเกิดความคิด ความมั่นใจในการดำเนินงานและเป็นแรงจูงใจให้ทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน อันสืบเนื่องไปยังลักษณะและ พฤติกรรมของครู คือ ความใฝ่รู้ใฝ่เรียนความสนใจในการค้นคว้า การเห็นโอกาสของการเรียนรู้ ความสนใจในการสังเกตและบันทึกความเอาใจใส่นักเรียน และมีความรับผิดชอบในงานครู

ทั้งนี้กระบวนการและผลของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ทำให้ครูนักวิจัยมีพฤติกรรม ดังนี้ เป็นผู้ร่วมเรียนรู้กับศิษย์และเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ มีความยืดหยุ่นทั้งเนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียนอันนำไปสู่ สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ตลอดจนการให้คำแนะนำ และส่งเสริมนักเรียนได้ ตรงตามความต้องการและความสามารถ

บุญมี ปะพะวะ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู” พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนอยู่ในระดับ “ปานกลาง” แต่ส่งเสริมให้ครูมีตำแหน่งหน้าที่การงานก้าวหน้าอยู่ในระดับ “มาก”

วีรพล ฉลาดเข้ม (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ การวิจัยในชั้นเรียนของครู ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู “ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ครู ประถมศึกษาจำนวนร้อยละ 15.21 เคยทำวิจัยในชั้นเรียน การให้การสนับสนุนการทำวิจัยอยู่ ในระดับ “ ปานกลาง” ทักษะและความรู้ในการทำวิจัยอยู่ในระดับ”น้อย” ครูมีความคิดเห็น เกี่ยวกับตนเองว่ามีคุณลักษณะของนักวิจัยอยู่ในระดับ”มาก”

ปัญหาของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาที่มีอยู่ในระดับ “มาก” ได้แก่การขาดความรู้เกี่ยวกับหลักการวิจัย ขาดแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับการวิจัย ขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการวิจัย และขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษางานวิจัย เป็นต้น

ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาที่มีอยู่ในระดับ ”มาก” ได้แก่ การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัย และแหล่งศึกษาค้นคว้างานวิจัย

ธีรวุฒิ โสภิญญกุล (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “แบบผู้นำของผู้บริหาร : ศึกษาเฉพาะกรณีสภามหาวิทยาลัยศรีอยุธยา” พบว่า ผู้บริหารที่มีระดับเงินเดือนต่ำกว่าผู้บริหารที่มี ระดับเงินเดือนสูงมีทิศทางในการเลือกใช้แบบผู้นำแตกต่างกัน แต่ใช้แบบผู้นำในการบริหาร 8 แบบ และใช้แบบผู้นำที่มีประสิทธิผลน้อยและแบบที่มีประสิทธิผลมาก ไม่แตกต่างกัน

อัจฉรา รักเลี้ยง (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจใน การทำงานของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือ” พบว่า ครูที่มีระดับเงินเดือน แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 10 ด้าน คือ ความสำเร็จในการทำงาน การยอมรับนับถือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ลักษณะ ของงาน ความรับผิดชอบ นโยบายและการบริหาร การปกครองบังคับบัญชา สภาพแวดล้อม ในการทำงาน เงินเดือน และความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Bielen Dc. Reus (1975) ได้ทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเสนอต่อมหาวิทยาลัย ฟลอริดา เรื่อง “ สมรรถภาพบางประการของนักวิจัยสถาบันในวิทยาลัยชุมชน “ เพื่อวิเคราะห์ สมรรถภาพเฉพาะที่นักวิจัยใช้บ่อยที่สุดในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในวิทยาลัย-ชุมชน สาเหตุ ที่ทำให้มีการศึกษาค้นคว้า 2 ประการคือ มีพื้นฐานมาจากความต้องการ ด้านการวิจัยเพิ่มมากขึ้น และมีพื้นฐานมาจากคุณภาพของงานวิจัยซึ่งปรากฏว่ามีงานวิจัยจำนวนน้อยที่พิมพ์เผยแพร่

อย่างมีคุณภาพ รายงานการวิจัยที่ไม่ได้รับการพิจารณาในการพิมพ์ เผยแพร่นั้นเป็นเพราะการออกแบบที่ผิดพลาด การใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนข้อค้นพบนั้นไม่มีประโยชน์ เป็นต้น

Smulyan (1988) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “The collaboration process in action research “ โดยทำการศึกษาระบวนการร่วมมือกันของทีมวิจัย ซึ่งประกอบด้วยครู 5 คน และนักวิจัยจากมหาวิทยาลัย 2 คน โดยมีการพบปะกันทุก ๆ อาทิตย์ในช่วง 2 ปี ในปีแรกมีการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เพื่อกำหนดปัญหา ซึ่งต้องมีความร่วมมือกันในการตั้งวัตถุประสงค์ ในปีที่ 2 พวกเขาตระหนักว่าวัตถุประสงค์ของการวิจัยไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงโรงเรียนแต่เป็นการพัฒนาบุคลากรและพัฒนาโรงเรียน ผลที่ได้จากความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ตามความรู้สึกของครู ก็พบว่า ในช่วง 2 ปีนี้ ทำให้เขามีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและวิชาชีพ มีความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัย มีทักษะในการทำวิจัยมากขึ้น และพร้อมที่จะทำการวิจัยในโอกาสต่อไป

Adele (1989) ได้ศึกษาเรื่อง ครูในฐานะนักวิจัยกับแนวทางที่แตกต่างกันในการรอบรู้พบว่า เขตการศึกษาต้องให้อาจารย์เข้าร่วมในการวิจัย ข้อเสนอแนะสำหรับนโยบายการพัฒนาบุคลากรเน้นการใช้โปรแกรมครุภัณฑ์วิจัย พร้อมทั้งจัดให้มีการสนับสนุนจากเพื่อนและยอมรับบทบาทซึ่งกันและกัน ครูประสบปัญหาที่เกิดจากเวลาไม่เพียงพอ ความไม่แน่นอน ความไม่สนใจของผู้บริหาร แต่ถ้าเมื่อให้การสนับสนุนก็จะทำให้แก้ปัญหาบางอย่างได้

Ovens (อ้างอิงใน กิตติพร ปัญญาภิบาล, 2541) ได้ศึกษาการใช้กระบวนการที่อบรมครูประจำการที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษาให้รู้จักนำวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนเอง โดยมีครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาเป็นวิทยากร ติดตามประเมินผลและตัดสินพัฒนาทางวิชาชีพในการสอนวิทยาศาสตร์ของครูประถม งานวิจัยนี้ดูการพัฒนาความก้าวหน้าของวิทยากรภาคปฏิบัติในกระบวนการวิชาอบรมตรวจสอบความเที่ยงตรง คู่มือวิธีการประเมินภาคปฏิบัติ กระบวนการวิชาทำนองเดียวกัน ความรู้กับการศึกษาของวิทยากร โดยเฉพาะระหว่างการศึกษาไปสังเกตการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา ซึ่งใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ ครูประถมศึกษาจำนวน 6 คน ใช้เป็นกรณีศึกษา สำหรับงานภาคปฏิบัติ และดูแลความเข้าใจการสอนและการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนประถมศึกษา และการพัฒนาทางวิชาชีพครูและการประเมินผลของครูเหล่านี้

ผลการวิจัยสรุปว่า ครูได้เพิ่มพูนทักษะ และความเข้าใจในการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และการเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพจากข้อมูลที่จะสะท้อนประสบการณ์ในชั้นเรียน และจากการเข้าร่วมอภิปรายฉันท์มิตร ผลการวิจัยสนับสนุนความเชื่อในคุณค่าของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการบูรณาการทฤษฎีและปฏิบัตินำไปสู่การปรับปรุงการสอน ส่วนผู้ที่อยู่ในฐานะติวเตอร์ซึ่งเป็นผู้วิจัยงานชิ้นนี้ได้รับความเข้าใจ (เกิดปัญญา) และทำการปรับปรุง ภาคนปฏิบัติในกระบวนการวิชาอบรมซึ่งนำไปสู่พัฒนาวิชาชีพด้วย

Kenneth (1992) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาครุนักวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐเพนซิลวาเนียตอนเหนือ พบว่า มีบทสรุปเกี่ยวกับการวิจัยของครูทั้งหมด 6 ข้อ ใหญ่ๆ แต่ข้อสรุปที่ 3 ถึง 6 สะท้อนถึงความคิดของผู้ร่วมในประเด็นการวิจัยของครูถึงขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร โดยข้อสรุปที่ 3 คือ การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากฝ่ายบริหารที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพยายามทำวิจัยของครู ข้อสรุปที่ 4 คือ การพิจารณาความคิดเห็นโดยผู้เข้าร่วมว่าด้วยการวิจัยในฐานะที่เป็นเครื่องมือพัฒนาวิชาชีพที่ได้ผล ข้อสรุปที่ 5 อธิบายอุปสรรคเด่นๆ 2 อย่างต่องานวิจัยของครู คือ เวลา และทัศนคติ โดยสรุปที่ 6 คือ การส่งเสริมงานวิจัยของครูในโรงเรียนของรัฐ Pennsylvania เพื่อพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ อย่างไรก็ดีต้องทำด้วยความสมัครใจ ทำเป็นระบบและร่วมมือร่วมใจกัน

วรชัย บัวภาเรื่อง (2546 : 163) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดอุดรธานี” พบว่า ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ที่มีระดับเงินเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่า ผลงานวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำไปเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งให้ได้รับเงินเดือนที่สูงขึ้น (กรมวิชาการ, 2542 : 11) ระดับเงินเดือนมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นของบุคลากร เช่น วรชัย บัวภาเรื่อง (2546 : 163) พบว่า ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ที่มีระดับเงินเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับ อัจฉรา รักเลี้ยง (2537 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูที่มีระดับเงินเดือนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 10 ด้าน คือ ความสำเร็จในการทำงาน การยอมรับนับถือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ นโยบายและการบริหาร การปกครองบังคับบัญชา สภาพแวดล้อม

ในการทำงาน เงินเดือน และความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน ผู้วิจัยเห็นว่าระดับเงินเดือนน่าจะมีผลต่อความต้องการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย จึงได้ตั้งสมมุติฐานการวิจัยว่า ครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ที่รับเงินเดือนแตกต่างกันมีสภาพปัจจุบัน และความต้องการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันทั้งรายด้านและโดยรวม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University